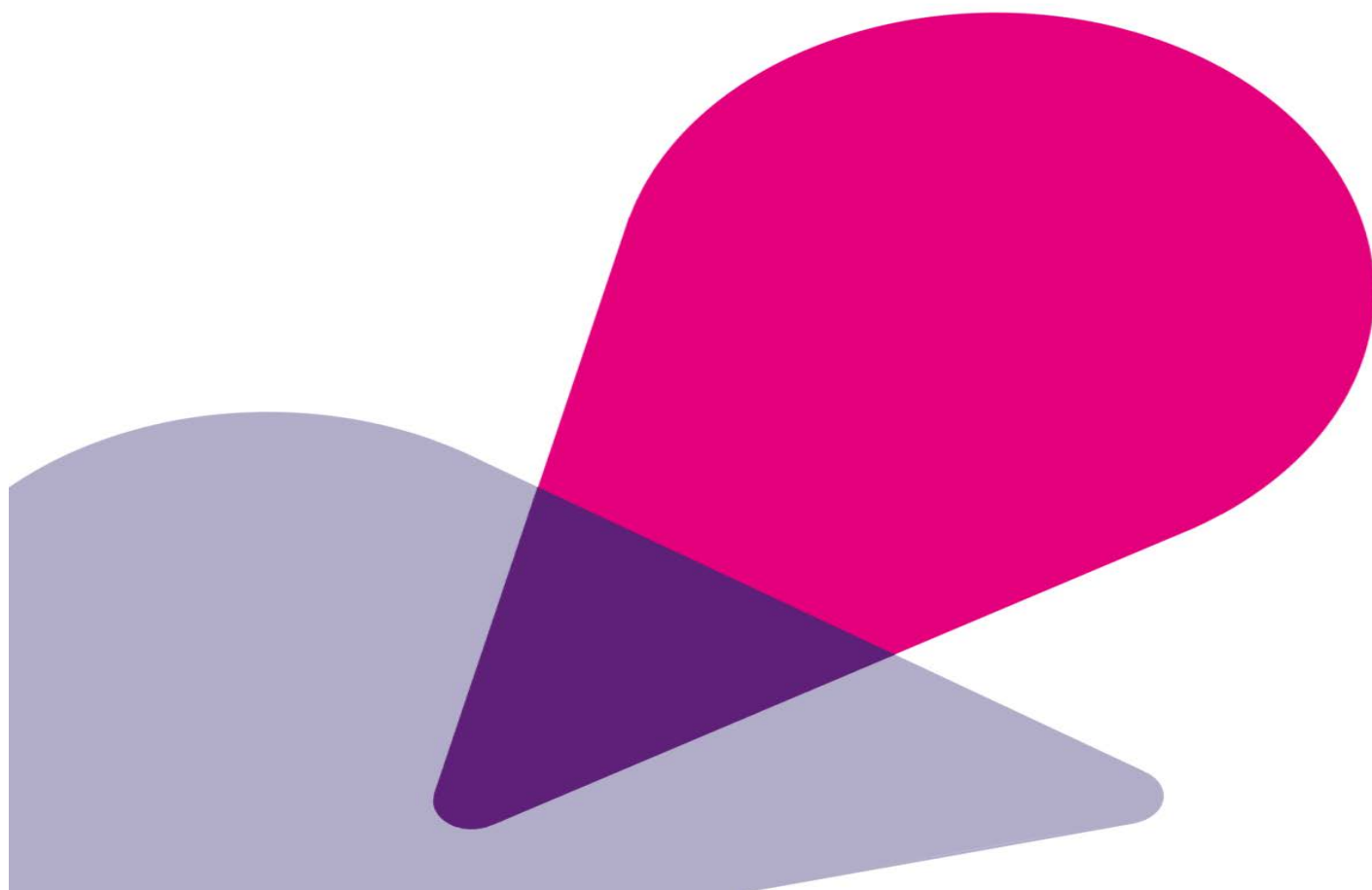

Besluit

**Goedkeuring onder
voorwaarden voor de
concentratie tussen
Ondernemerscoöperatie
De Sperwer U.A. en Coop
Nederland U.A.**

Goedkeuring onder voorwaarden voor de concentratie tussen Ondernemerscoöperatie De Sperwer U.A. en Coop Nederland U.A.

Kenmerk: ACM/UIT/568192
Zaaknummer: ACM/21/053545
Datum: 21 december 2021
Aantal pagina's: 36

Inhoudsopgave

Samenvatting en leeswijzer	4
1 Melding	6
2 Partijen	6
3 De gemelde operatie	7
4 Toepasselijkheid van het concentratietoezicht	7
5 Beoordeling	7
5.1 Inleiding	7
5.2 Beoordeling overlap franchiseactiviteiten	8
5.3 Beoordeling gevolgen inkoopmarkt	9
5.4 Beoordeling gevolgen markt voor verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten	10
5.4.1 Relevante productmarkt	10
5.4.2 Relevante geografische markten	11
5.4.3 Gevolgen mogelijke nationale markt	12
5.4.4 Gevolgen mogelijke lokale markten	12
6 Voorstel voor goedkeuring onder voorwaarden	24
6.1 Inleiding	24
6.2 Procedure	25
6.3 Inhoud voorstel van partijen	25
6.4 Beoordeling door de ACM	31
6.4.1 Het voorstel is passend en effectief	32
6.4.2 Het voorstel is uitvoerbaar en handhaafbaar	32
6.5 Conclusie voorstel van partijen	35
7 Conclusie	35

In deze openbare versie van het besluit zijn delen van de tekst vervangen of weggelaten om reden van vertrouwelijkheid. Vervangen of weggelaten delen zijn met vierkante haken aangegeven. In het geval van getallen of percentages kan de vervanging hebben plaatsgevonden in de vorm van vermelding van bandbreedtes.

Samenvatting en leeswijzer

Supermarktketens Plus en Coop hebben de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) gemeld dat zij willen fuseren. Plus en Coop hebben allebei supermarkten en zijn ook franchisegevers van de supermarktconcepten 'Plus' en 'Coop' en verlenen daarvoor diensten aan franchisenemers. Plus heeft ook zeggenschap in de supermarktketen Spar, waardoor Spar voor de doeleinden van het concentratietoezicht door de ACM bij de onderneming Plus hoort. Spar houdt zich net als Plus en Coop bezig met de inkoop en verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten en is ook franchisegever (van het supermarktconcept 'Spar').

De ACM heeft onderzocht of de fusie leidt tot hogere prijzen of een minder aantrekkelijk supermarktaanbod voor consumenten. Landelijk bekeken is dat niet het geval, want meerdere grote spelers, zoals Albert Heijn, Jumbo, Lidl en Aldi, blijven een alternatief voor de nieuwe combinatie Plus-Coop. De ACM heeft daarnaast onderzocht of er voor consumenten voldoende supermarkten in de buurt overblijven om uit te kiezen. In 12 gebieden is dit mogelijk niet het geval. Als er geen of weinig keuze overblijft voor consumenten, ziet de ACM het risico dat lokaal de prijzen verhoogd worden of het aanbod van producten en/of de kwaliteit van service verslechtert.

De ACM heeft zorgen over de concurrentie in de woonplaatsen Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl. In vijf van deze woonplaatsen zijn alleen een Plus en een Coop gevestigd en in de andere twee een Plus en een Coop en nog één andere supermarkt. Door de fusie zou er hierdoor geen of onvoldoende keuze overblijven voor consumenten. Ook in de gebieden rond Harskamp-Wekerom, Nieuwpoort, Ravenstein en Uddel zijn alleen winkels van Plus (inclusief Spar) en Coop gevestigd, met in een enkel geval nog een winkel van een concurrent. Ook in deze gebieden zou er als gevolg van de fusie geen of onvoldoende keuze overblijven voor consumenten. Tot slot heeft de ACM zorgen over de concurrentie op het Waddeneiland Vlieland. Hier is naast een winkel van Coop en Spar alleen een andere supermarkt op een camping gevestigd, die niet het hele jaar geopend is.

Plus en Coop hebben een voorstel gedaan om de zorgen van de ACM in deze 12 gebieden weg te nemen. Zo hebben zij toegezegd om in elk van deze gebieden een supermarkt te verkopen aan een concurrent, na goedkeuring van de koper door de ACM. Plus en Coop hebben daarnaast toegezegd dat zij de concurrentiekracht van de winkels tot de verkoop in stand houden. Ook zullen ze na de verkoop voor een periode van 10 jaar geen banden meer hebben met de verkochte winkels en deze winkels niet, zonder toestemming van de ACM, (terug) kopen. De ACM is van oordeel dat hierdoor op alle mogelijke lokale markten de mededingingsproblemen worden weggenomen.

Ook heeft de ACM onderzocht wat de gevolgen zijn voor leveranciers en concludeert dat voor die groep de fusie geen gevolgen heeft. De reden daarvoor is dat Plus en Coop al gezamenlijk inkopen via de inkoopcoöperatie Superunie. De ACM verwacht ook niet dat de fusie de diensten en voorwaarden voor franchisenemers verslechtert. De fusie zorgt er namelijk niet voor dat er op het gebied van franchisediensten voor supermarkten belangrijke concurrentiedruk wegvalt.

De ACM komt daarmee tot de eindconclusie dat Plus en Coop mogen fuseren onder voorwaarde van de verkoop van meerdere winkels.

De ACM heeft dit besluit als volgt opgebouwd. Na enkele inleidende hoofdstukken over de melding bij de ACM (hoofdstuk 1), informatie over Plus en Coop (hoofdstuk 2), de voorgenomen transactie (hoofdstuk 3) en de toepasselijkheid van het concentratietoezicht (hoofdstuk 4), bespreekt de ACM in

hoofdstuk 5 de relevante markten en de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen concentratie. In hoofdstuk 6 komt het voorstel van partijen voor goedkeuring onder voorwaarden aan de orde. De ACM sluit in hoofdstuk 7 af met de conclusie.

1 Melding

1. Op 6 september 2021 heeft de ACM een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie.¹ Ondernemerscoöperatie Sperwer U.A. (hierna: Plus), onderdeel van de Plus-groep, en Coop Nederland U.A. (hierna: Coop), onderdeel van de Coop-groep, hebben gemeld dat zij van plan zijn om te fuseren.
2. De ACM heeft de melding in de Staatscourant 40780 van 9 september 2021 gepubliceerd. Van een derde heeft de ACM een zienswijze² ontvangen en één consument heeft een signaal ingediend over de voorgenomen concentratie. De zienswijze en het signaal heeft de ACM betrokken in het onderzoek naar de voorgenomen concentratie. De ACM heeft schriftelijk vragen gesteld aan en gesprekken gevoerd met concurrenten van partijen en drie gemeenten.

2 Partijen

3. Plus is een coöperatie naar Nederlands recht. Plus houdt 100% van de aandelen in Plus Holding B.V., de houdstermaatschappij van de Plus-groep. Plus is actief in de supermarktsector. Plus exploiteert de supermarktformule 'Plus' middels 267 supermarktfilialen, waarvan 255 vestigingen door zelfstandige ondernemers worden geëxploiteerd en 12 vestigingen eigen filialen zijn van Plus.³ Plus levert ook goederen en diensten aan de franchiseondernemers die de genoemde 255 vestigingen exploiteren. Plus doet de inkoop voor de 267 supermarkten via de inkooporganisatie Superunie.
4. Daarnaast heeft Plus via Plus Holding B.V. een belang van 45% in Spar Holding B.V. De ACM heeft in een eerder besluit bepaald dat Plus en Sligro Food Group Nederland B.V. gezamenlijke zeggenschap uitoefenen over Spar.⁴ Spar is actief in de supermarktsector en heeft vijf verschillende winkelformules: Spar Buurt, Spar City, Spar Enjoy, Spar University en Spar Express. Tot Spar behoren circa 445 winkels⁵ die door zelfstandige ondernemers worden geëxploiteerd. Spar koopt in via Superunie. In dit besluit worden de activiteiten en winkels van Spar tot de onderneming van Plus gerekend.⁶
5. Coop is een coöperatie naar Nederlands recht. Coop houdt 100% van de aandelen in Coop Holding B.V., de houdstermaatschappij van de Coop-groep. Coop is actief in de supermarktsector. Coop exploiteert de supermarktformule 'Coop' middels 313 supermarktfilialen, waarvan 160 vestigingen door zelfstandige ondernemers worden geëxploiteerd en 153 vestigingen eigen filialen van Coop zijn. Coop levert ook goederen en diensten aan de

¹ Op grond van artikel 34 van de Mededingingswet.

² Zij het na verstrijken van de termijn van 7 dagen na publicatie van de melding in de Staatscourant.

³ Cijfers ten tijde van de melding genoemd in randnummer 1 van dit besluit.

⁴ Zie het besluit d.d. 24 september 2007 in zaak 6145/Sperwer - Sligro - Spar - Meermarkt – Attent.

⁵ Inclusief de Spar Express winkels, welke te vinden zijn in tankstations. De ACM beschouwt deze winkels in dit besluit niet als supermarkten.

⁶ De ACM heeft in dit kader ook de (standaard) contractuele voorwaarden die Spar met franchisenemers overeenkomt bekeken en op basis daarvan acht de ACM het aannemelijk dat de franchisenemers van Spar voor de doeleinden van het concentratietoezicht tot de onderneming van Spar behoren.

franchiseondernemers die de genoemde 160 vestigingen exploiteren. Coop doet de inkoop voor de 313 supermarkten via de inkooporganisatie Superunie.

3 De gemelde operatie

6. De gemelde operatie bestaat uit de oprichting van de coöperatie Newco (hierna: Newco coop) als verkrijgende rechtspersoon. Newco coop zal de nieuwe aandeelhouder worden van alle aandelen in Plus Holding B.V. en Coop Holding B.V. Direct na de fusie zal Newco Holding B.V. worden opgericht en zal Newco coop alle aandelen in Plus Holding B.V. en Coop Holding B.V. inbrengen in Newco Holding B.V.
7. De voorgenomen transactie blijkt uit de door Plus en Coop ondertekende fusieovereenkomst d.d. 3 september 2021.
8. Om tegemoet te komen aan mogelijke mededingingsrechtelijke bezwaren op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten hebben partijen aangegeven dat zij als onderdeel van de concentratie in 12 mogelijke lokale markten een winkel van Coop of Plus zullen verkopen (zie hierna Hoofdstuk 6). Na overleg met de ACM hebben partijen op 16 december 2021 een voorstel voor goedkeuring van de voorgenomen concentratie onder voorwaarden ingediend bij de ACM.

4 Toepasselijkheid van het concentratietoezicht

9. De gemelde transactie is een concentratie in de zin van artikel 27, eerste lid, onder a, van de Mededingingswet. Het gevolg van de transactie is dat twee van elkaar onafhankelijke ondernemingen fuseren.
10. Betrokken ondernemingen zijn Plus en Coop. Zij worden in dit besluit ook aangeduid als "partijen".
11. De ACM stelt op basis van de omzetgegevens uit de melding vast dat de gemelde concentratie onder het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt.

5 Beoordeling

12. De ACM beoordeelt in dit hoofdstuk de potentiële schade als gevolg van de voorgenomen concentratie. De ACM gaat hierbij alleen in op horizontale gevolgen, vanwege de afwezigheid van verticale relaties tussen de activiteiten van Plus en Coop. De ACM behandelt de verschillende markten waar de activiteiten van partijen overlappen, het concurrentieproces op deze markten en de mogelijke schade als gevolg van de fusie.

5.1 Inleiding

13. Partijen zijn allebei actief in de supermarktsector. De activiteiten van partijen overlappen ten eerste op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten. Supermarkten kunnen met elkaar concurreren op verschillende concurrentieparameters, zoals

lage prijzen, acties, producten van een goede kwaliteit en een uitgebreid assortiment. Daarnaast kunnen supermarkten concurreren op aantrekkelijke service en dienstverlening, zoals ruime openingstijden, goede bereikbaarheid en parkeergelegenheid. De ACM heeft op landelijk en lokaal niveau onderzocht of partijen als gevolg van de concentratie de mogelijkheid hebben om hun prijzen te verhogen of hun aanbod te verslechteren. Dat kan als er in de omgeving van de supermarkten van partijen onvoldoende alternatieven overblijven waar consumenten naar kunnen uitwijken. Om vast te stellen of er voldoende alternatieven overblijven, heeft de ACM onder meer gekeken naar de vestigingslocaties van partijen en concurrenten, inclusief reistijden (per auto) voor consumenten en uit welke woonplaatsen partijen en concurrenten omzet behalen.

14. De activiteiten van partijen overlappen ten tweede op de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel. Supermarkten kopen dagelijkse consumptiegoederen in bij leveranciers. De ACM heeft onderzocht of partijen als gevolg van de voorgenomen fusie een sterke positie krijgen op deze inkoopmarkt en daardoor in staat zijn om inkoopvoorwaarden te verslechteren en/of lagere inkooprijzen af te dwingen bij hun leveranciers.
15. Ten derde exploiteren Plus en Coop allebei een supermarktformule door middel van franchising. Deze supermarktformule wordt afgenomen door zelfstandige ondernemers (franchisenemers). De ACM heeft onderzocht of partijen bij het aanbieden van franchisediensten aan zelfstandige ondernemers als gevolg van de voorgenomen concentratie in staat zijn om de (kwaliteit van hun) diensten en voorwaarden van hun franchisenemers te verslechteren.

Leeswijzer

16. Hierna gaat de ACM in meer detail in op de potentiële mededingingsbeperkende gevolgen bij de hierboven genoemde activiteiten van partijen. Ten eerste beschrijft de ACM in paragraaf 5.2 haar beoordeling van de overlap op het gebied van franchiseactiviteiten en waarom de voorgenomen fusie hier geen mededingingsbeperkende gevolgen heeft. In paragraaf 5.3 beschrijft de ACM hoe zij tot dezelfde conclusie komt voor de activiteiten van partijen op het gebied van inkoop van dagelijkse consumptiegoederen. Tot slot gaat de ACM in paragraaf 5.4 in op de overlap van partijen ten aanzien van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten. De ACM licht hierbij eerst de relevante productmarkt en geografische markten toe en daarna haar beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen fusie, waarbij zij in 12 mogelijke lokale markten mogelijke mededingingsproblemen identificeert als gevolg van de voorgenomen concentratie.

5.2 Beoordeling overlap franchiseactiviteiten

17. De ACM heeft in eerdere concentratiebesluiten in de supermarktsector een mogelijke aparte relevante markt afgebakend voor het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten, welke geografisch als (minstens) nationaal was afgebakend.⁷ Franchisediensten op het gebied van supermarkten bestaan o.a. uit een supermarktformule, diensten op het gebied van marketing en het aanbieden van een bepaald assortiment. Dit wordt vastgelegd in een franchiseovereenkomst. Afnemers van de franchisediensten op het gebied van supermarkten zijn franchisenemers, die de diensten van de franchisegever gebruiken bij de exploitatie van hun supermarktonderneming.

⁷ Zie onder meer het besluit d.d. 26 juni 2018 in zaak ACM/18/032654 Jumbo - Emté.

18. De ACM heeft ten aanzien van de onderhavige concentratie geen reden om aan te nemen dat als gevolg van de concentratie de (kwaliteit van) diensten en voorwaarden voor de franchisenemers zullen verslechteren. De ACM licht dit toe.
19. De ACM constateert dat er maar in (zeer) beperkte mate sprake is van concurrentie(druk) tussen de franchisediensten van partijen. Dit volgt uit onderzoek van de ACM naar de contractuele voorwaarden en het switchgedrag van franchisenemers van partijen. De contractuele voorwaarden laten zien dat franchisenemers van partijen in sterke mate gebonden zijn aan hun franchisegever. Zo zijn de contracten langlopend met een standaard termijn van [vertrouwelijk] en worden deze in veruit de meeste gevallen [vertrouwelijk] verlengd. Daarnaast bevatten de contractuele voorwaarden barrières om te switchen, zoals [vertrouwelijk]. De gebondenheid van franchisenemers blijkt ook uit het feit dat er slechts in verwaarloosbare mate sprake is van switchgedrag. Gebleken is dat franchisenemers van partijen de afgelopen 10 jaar in de praktijk niet tot nauwelijks zijn overgestapt tussen de franchiseformules van Plus en Spar enerzijds, en Coop anderzijds. Daarnaast is het zo dat er naast partijen andere grote aanbieders van franchisediensten overblijven op het gebied van supermarkten, namelijk Albert Heijn en Jumbo. Daarom acht de ACM het aannemelijk dat er als gevolg van de voorgenomen fusie geen belangrijke concurrentiedruk wegvalt op het gebied van franchisediensten voor supermarkten.

5.3 Beoordeling gevolgen inkoopmarkt

20. Evenals in eerdere besluiten van de ACM⁸ wordt in deze zaak uitgegaan van een nationale markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel. In beginsel moet rekening worden gehouden met verschillen tussen productgroepen.⁹ In deze zaak kan echter in het midden blijven of een onderverdeling in productgroepen nodig is, omdat de beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed.
21. Plus en Coop kopen in via de inkooporganisatie Superunie. Partijen zijn voornemens dat ook na de voorgenomen concentratie te blijven doen. De voorgenomen concentratie brengt derhalve geen veranderingen teweeg op de nationale markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel. Het gezamenlijke marktaandeel van alle leden van de Superunie op de inkoopmarkt voor dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel was [25-30]% in 2020.¹⁰
22. Gelet op het bovenstaande is er geen reden om aan te nemen dat de concentratie de mededinging op de nationale markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel op significante wijze zou kunnen belemmeren.

⁸ Zie onder meer de besluiten d.d. 26 juni 2018 in zaak ACM/18/032654 Jumbo – Emté en d.d. 9 juli 2021 in zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

⁹ Productgroepen zijn i) brood, ii) vlees, wild en gevogelte, iii) vleeswaren en salades, iv) maaltijden, v) aardappelen, groente en fruit, vi) kruidenierswaren, vii) schoonmaakartikelen, viii) drogmetica, ix) kaas en eieren, x) vis, xi) zuivel en xii) non-food.

¹⁰ Dit marktaandeel is gebaseerd op de verkoopcijfers van consumptiegoederen via supermarkten. Deze verkoopcijfers zijn een goede inschatting van het marktaandeel bij de inkoop van dezelfde goederen. Evenals in eerdere zaken acht de ACM het niet aannemelijk dat het marktaandeel binnen de afzonderlijke productgroepen sterk afwijkt van het marktaandeel op de gehele inkoopmarkt. Zie onder meer de besluiten in zaak ACM/18/032654 Jumbo - Emté en zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

5.4 Beoordeling gevolgen markt voor verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

23. Hierna gaat de ACM in op de gevolgen van de fusie voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten. In paragraaf 5.4.1 gaat de ACM in op de relevante productmarkt en in paragraaf 5.4.2 op de relevante geografische markt. Omdat de ACM constateert dat de relevante geografische markt mogelijk zowel een nationale als lokale dimensie heeft, worden beide mogelijke geografische markten beschreven. Vervolgens beschrijft de ACM in paragraaf 5.4.3 wat de gevolgen van de fusie op nationaal niveau zijn voor de concurrentie. In paragraaf 5.4.4 beschrijft de ACM wat de gevolgen van de fusie zijn voor de mogelijke lokale markten waar de verkoopactiviteiten van partijen overlappen.

5.4.1 Relevante productmarkt

24. Evenals in eerdere besluiten van de ACM¹¹, de Europese Commissie¹² en van mededingingsautoriteiten van andere EU-lidstaten¹³ zal in deze zaak worden uitgegaan van een afzonderlijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten, hypermarkten en discounters (zogenaamde “moderne distributiekanaalen”). Hierbij wordt geen nader onderscheid gemaakt tussen supermarkten, hypermarkten en discounters.
25. Wel wordt, conform de eerdere besluiten van de ACM, een minimum verkoopvloeroppervlak (hierna: vvo) van de winkels gehanteerd. Supermarkten met een vvo kleiner dan 500 m² hebben over het algemeen een beperkter assortiment en worden door consumenten niet als volwaardig alternatief gezien voor grotere supermarkten. Ook de Europese Commissie en mededingingsautoriteiten van andere EU-lidstaten hanteren een minimum vvo.¹⁴

Concurrentieparameters

26. Zoals eerder aangegeven, kunnen supermarkten met elkaar concurreren op verschillende concurrentieparameters, zoals lage prijzen, acties, producten van een goede kwaliteit en een uitgebreid assortiment. Daarnaast kunnen supermarkten concurreren op aantrekkelijke dienstverlening, zoals ruime openingstijden, goede bereikbaarheid en parkeergelegenheid.

Supermarkten met een vvo kleiner dan 500 m²

27. Een groot aantal supermarkten van Spar en een aantal winkels van Coop heeft een vvo dat kleiner is dan 500 m². Aangezien deze kleinere supermarkten over het algemeen een beperkt assortiment hebben, is het aannemelijk, althans in de meldingsfase vooralsnog niet uit te sluiten, dat consumenten grotere supermarkten als een alternatief zien voor deze kleinere supermarkten (met een vvo kleiner dan 500 m²). Mededingingsautoriteiten van andere EU-lidstaten gaan er

¹¹ Zie onder meer de besluiten in zaak ACM/18/032654 Jumbo - Emté en zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

¹² Zie bijvoorbeeld de beschikking van de Europese Commissie d.d. 21 september 2020 in zaak COMP/M.9495 Fortenova Grupa / Poslovni Sistemi Mercator.

¹³ Zie bijvoorbeeld het besluit van de Belgische Mededingingsautoriteit d.d. 20 maart 2016 in de zaak 2016-C/C-10 – Koninklijke Ahold/Delhaize Group.

¹⁴ Zie onder meer de verwijzingsbeschikking van de Europese Commissie van 22 oktober 2015 in de zaak COMP/M.7702 - KONINKLIJKE AHOLD/DELHAIZE GROUP. De Europese Commissie hanteert een minimum vvo van 400 m².

eveneens van uit dat grotere supermarkten concurrentiedruk uitoefenen op kleinere winkels.¹⁵ De ACM gaat er daarom in dit besluit van uit dat grotere supermarkten concurrentiedruk uitoefenen op de kleinere supermarkten (met een vvo kleiner dan 500 m²). Immers, het assortiment van grotere supermarkten dekt en (daarom) concurreert met dat van kleinere supermarkten, maar andersom is dit niet het geval. Daarom heeft de ACM ook onderzocht of de supermarkten van partijen met een vvo kleiner dan 500 m² na de voorgenomen fusie voldoende worden gedisciplineerd door concurrerende supermarkten.

Online supermarktkanaal

28. Nederlandse consumenten kiezen er steeds vaker voor om hun dagelijkse consumptiegoederen geheel of deels online te bestellen.¹⁶ Partijen betogen dat online verkoop momenteel concurrentiedruk uitoefent op fysieke verkoop en moet worden meegenomen in de beoordeling van deze concentratie.
29. De ACM ziet in dit besluit echter onvoldoende aanleiding om de potentiële concurrentiedruk die mogelijk uitgaat van het online verkoopkanaal op het offline verkoopkanaal mee te nemen. Het aandeel van het online verkoopkanaal is ten opzichte van (de totale verkoopwaarde van) het fysieke verkoopkanaal nog beperkt. Zo was het aandeel van online supermarktaankopen op het totaal van de supermarktomzet nog maar circa 7% gedurende de coronapieak eerder in 2021.¹⁷ Bovendien heeft geen enkele aanbieder van online boodschappen een landelijk volledig dekkend netwerk. Daarnaast ziet de ACM, gezien de beperkte positie van zowel Plus als Coop op het gebied van online verkoop van dagelijkse consumptiegoederen¹⁸, in dit besluit, net als in eerdere zaken¹⁹, ook geen aanleiding om nader onderzoek te doen naar mogelijke aan de concentratie gerelateerde (horizontale) effecten met betrekking tot de online activiteiten van partijen.

5.4.2 Relevante geografische markten

30. De ACM acht het aannemelijk dat de concurrentie tussen supermarkten in de eerste plaats op lokaal niveau plaatsvindt. Zo is in eerdere zaken en in deze fusie gebleken dat consumenten in algemene zin een voorkeur hebben voor een dichtbijgelegen supermarkt in de eigen woonplaats. De ACM gaat in dit kader uit van een reisbereidheid van klanten van (maximaal) 10 minuten reistijd per auto naar de winkel. Supermarkten zien de (directe) omgeving rondom de winkel ook als hun primaire verzorgingsgebied.
31. Daarnaast ziet de ACM dat supermarktketens ook op nationaal niveau concurreren. Dit uit zich bijvoorbeeld in landelijke prijsstellingen, acties en reclames.

¹⁵ Zie onder meer de beslissing van de Belgische Mededingingsautoriteit d.d. 15 maart 2016 in de zaak MEDE-C/C-16/0002 - Delhaize NV en Koninklijke Ahold NV.

¹⁶ Zie het eerder aangehaalde besluit in zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

¹⁷ Zie bijvoorbeeld: https://www.distrifood.nl/websupers/nieuws/2020/11/aandeel-online-knalt-door-naar-67-procent-101140869?_ga=2.250172290.56735176.1616158046-1327259956.1616158046.

¹⁸ Volgens onderzoek van GfK is Albert Heijn marktleider met bijna 50% marktaandeel op de online verkoop van boodschappen in 2020. Picnic en Jumbo hebben na Albert Heijn het hoogste aandeel met circa 20%. Het gezamenlijk marktaandeel van Plus en Coop is circa 8%. Zie: <https://www.distrifood.nl/websupers/artikel/2021/02/online-ah-en-jumbo-leveren-in-jaar-met-explosieve-groei-aandeel-in-101143203>

¹⁹ Zie de eerder aangehaalde besluiten in zaak ACM/18/032654 Jumbo – Emté en zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

32. Hierna gaat de ACM nader in op de mogelijke landelijke en lokale afbakeningen van de geografische markt.

Landelijke of lokale markten

33. De geografische markt(en) voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen kan (kunnen) mogelijk worden afgebakend als een nationale markt of meerdere lokale markten.
34. Partijen stellen zich in de melding op het standpunt dat er in beginsel sprake is van een landelijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten in Nederland. Partijen stellen daarnaast dat de markt voor het aanbieden van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten ook lokale kenmerken heeft. Partijen hebben bij hun afbakening van de mogelijke lokale markten als vertrekpunt genomen het gebied dat in een straal van 10 minuten reistijd per auto ligt van elke van de winkels van partijen. Dit is in lijn met de methode van de ACM.
35. Zoals hierna blijkt, is noch uitgaande van een landelijke markt, noch uitgaande van lokale markten aannemelijk dat de concentratie (met inachtneming van de voorwaarden die worden verbonden aan de concentratie, zoals hierna in hoofdstuk 6 van dit besluit behandeld) de mededinging significant zou kunnen belemmeren. In deze zaak kan daarom in het midden worden gelaten of de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten een landelijke of lokale omvang heeft.
36. De ACM gaat hierna in op de mogelijke gevolgen van de fusie voor de concurrentie op nationaal niveau (paragraaf 5.4.3) en lokaal niveau (5.4.4.).

5.4.3 Gevolgen mogelijke nationale markt

37. Op de mogelijke nationale markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten behalen Plus (inclusief Spar) en Coop naar schatting een marktaandeel van respectievelijk [5-10]% en [0-5]%.²⁰ Het gezamenlijke marktaandeel van partijen komt hiermee uit op circa [10-15]%. De belangrijkste concurrenten van partijen op nationaal niveau zijn Albert Heijn, Jumbo, Lidl en Aldi. De Albert Heijn is daarbij met een marktaandeel van naar schatting [35-40]% de grootste speler op de markt, gevolgd door Jumbo met een marktaandeel van naar schatting [20-25]%.²¹
38. Gelet op het beperkte gezamenlijke marktaandeel van partijen, de geringe toevoeging door de fusie en de aanwezigheid van sterke andere concurrenten, zoals Jumbo en Albert Heijn, acht de ACM het niet aannemelijk dat de concentratie de mededinging op de mogelijke nationale markt significant zou kunnen belemmeren.

5.4.4 Gevolgen mogelijke lokale markten

39. Hierna gaat de ACM in op de gevolgen van de fusie voor de mogelijke lokale markten waar de activiteiten van partijen overlappen. De ACM licht eerst in paragraaf 5.4.4.1 toe op welke manier zij de mogelijke lokale markten heeft afgebakend. Vervolgens wordt in paragraaf 5.4.4.2 elke

²⁰ Marktaandelen zijn op basis van omzet berekend door partijen, waarbij partijen voor de omzetgegevens van concurrenten zijn uitgegaan van de gegevens van onderzoeksbureau Nielsen.

²¹ Zie bijvoorbeeld het onderzoek van Nielsen dat te vinden is via:

<https://www.distrifood.nl/formules/nieuws/2021/01/marktaandelen-2020-aldi-keldert-jumbo-klimt-101142638>

mogelijke lokale markt beschreven waar de ACM niet kan uitsluiten dat de fusie tot concurrentieproblemen zal leiden. De ACM bakent daarbij eerst voor elke lokale markt de mogelijke relevante geografische markt af. Daarna licht de ACM waarom zij voor elk van die mogelijke lokale markten niet kan uitsluiten dat de voorgenomen fusie tot een significante belemmering van de mededinging kan leiden.

5.4.4.1 Methode afbakening van mogelijke lokale markten

40. Marktafbakening is een middel om de lokale concurrentiesituatie tussen supermarkten te analyseren. Daarom heeft de ACM in deze zaak mogelijke lokale markten afgebakend. Daarbij is als vertrekpunt genomen het gebied dat in een straal van 10 minuten reistijd per auto (hierna: het ISO-10 gebied) ligt, gezien vanuit elk van de supermarkten van partijen. Dit is in lijn met de meest recente besluiten van de ACM²² en partijen hebben dit ook als vertrekpunt van hun analyse genomen.
41. Conform eerdere besluiten is het ISO-10 gebied vervolgens in beginsel ingeperkt tot het gebied van de “woonplaats”.²³ De achterliggende gedachte is dat de consument over het algemeen niet geneigd is om zijn dagelijkse boodschappen te doen buiten zijn eigen woonplaats.
42. Er kunnen echter redenen zijn om af te wijken van dit uitgangspunt. Bijvoorbeeld de situatie dat de betreffende woonplaats (nagenoeg) is vastgegroeid aan een andere woonplaats. Een andere reden kan zijn dat consumenten aantoonbaar bereid zijn om een nabijgelegen woonplaats te bezoeken voor dagelijkse boodschappen. Dit kan met name het geval zijn in (doorgaans kleinere) plaatsen met een beperkt supermarktaanbod.
43. Om te kijken welke supermarkten in een mogelijke lokale markt liggen, heeft de ACM ook gekeken naar herkomstgegevens²⁴ van klanten van supermarkten. Omdat de afstand tussen concurrerende supermarkten een eerste indicatie is voor de concurrentiedruk die winkels op elkaar uitoefenen, heeft de ACM daarbij gekeken naar de winkels van concurrenten die (het) dicht(st)bij die van partijen liggen.

Wijze van berekening marktaandeelen

44. Marktaandeelen (en daarmee concurrentievermogen) van fuserende partijen en hun concurrenten worden in het mededingingsrecht doorgaans berekend op basis van omzet. In deze zaak is voor het marktaandeel in de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen op de nationale markt gebruik gemaakt van omzetgegevens. Op lokale markten is ofwel gebruik gemaakt van het vvo van de supermarkten, ofwel van omzetgegevens, indien deze voor de nabij gelegen concurrenten beschikbaar waren. Het vvo is bruikbaar als eerste indicator voor het concurrentievermogen van een winkel.

²² Zie de eerder aangehaalde besluiten in zaak ACM/18/032654 Jumbo – Emté en zaak ACM/21/050672 Ahold Delhaize – Deen Supermarkten.

²³ Nederland is verdeeld in ruim 2.500 woonplaatsen. De gemeente bepaalt welke gebieden worden aangemerkt als woonplaats; in een gemeente kunnen meerdere woonplaatsen liggen.

²⁴ Herkomstgegevens laten zien in welke mate supermarkten klanten en omzet halen uit de omliggende wijken en/of plaatsen. In onderhavige zaak zijn herkomstgegevens van concurrenten en partijen, voor zover beschikbaar, meegenomen als een factor bij de bepaling van de omvang van de relevante lokale markt.

5.4.4.2 Mogelijke lokale markten

45. In deze paragraaf gaat de ACM in op de verschillende mogelijke relevante lokale markten.
46. De activiteiten van partijen overlappen in 497 ISO-10 gebieden. Voor 206 daarvan is er sprake van overlap in de woonplaats. Voor de overige 291 gebieden overlappen de activiteiten van partijen niet binnen de woonplaats, maar wel binnen het ISO-10 gebied (hierna: "overlapgebied").
47. Marktaandelen zijn een belangrijke eerste aanwijzing voor de economische macht die een supermarkt op lokaal niveau heeft. Voor de mogelijke lokale markten waar het gezamenlijke marktaandeel van partijen beneden de 50% ligt, vindt de ACM het aannemelijk dat de winkels van partijen ook na de concentratie in voldoende mate gedisciplineerd worden door de concurrentiedruk vanuit concurrerende supermarkten in die mogelijke lokale markten.
48. Voor de mogelijke lokale markten waar het gezamenlijke marktaandeel van partijen de 50% overschrijdt, is de situatie op de desbetreffende lokale markt door de ACM in eerste instantie als potentieel problematisch aangemerkt. Daarna is de lokale concurrentiesituatie nader bekeken.
49. Partijen hebben zeven woonplaatsen²⁵ en 42 overlapgebieden²⁶ geïdentificeerd waar hun marktaandeel op basis van vvo 50% of hoger is. Daarnaast hebben partijen twee woonplaatsen²⁷ en vier overlapgebieden²⁸ geïdentificeerd waar kleine supermarkten (met een vvo kleiner dan 500 m²) van beide partijen gevestigd zijn en waar het marktaandeel van partijen op basis van vvo 50% of hoger is.
50. De ACM heeft zelf ook een analyse uitgevoerd om de lokale markten in kaart te brengen die als gevolg van de voorgenomen concentratie als potentieel problematisch moeten worden aangemerkt. Hieruit is gebleken dat, naast de mogelijke lokale markten die partijen hebben geïdentificeerd, mogelijk ook andere lokale gebieden als potentieel problematisch moeten worden aangemerkt, omdat het marktaandeel van partijen op basis van vvo daar 50% of hoger is. Op basis van haar analyse heeft de ACM één woonplaats²⁹ en 20 overlapgebieden³⁰ toegevoegd aan de lijst met potentieel problematische gebieden die partijen hebben geïdentificeerd.
51. Vervolgens heeft de ACM onderzocht of er andere factoren zijn die van invloed zijn op de concurrentie die partijen ondervinden op deze mogelijke lokale markten, waardoor er ondanks het hoge gezamenlijke marktaandeel van partijen als gevolg van de concentratie toch geen sprake is van een significante belemmering van de mededinging. Hierbij heeft de ACM onder andere

²⁵ Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl.

²⁶ Albergen, Beek (Ubbergen), Bellingwolde, Bergambacht, De Westereen, Dodewaard, Elim, Elspeet, Emmen (Plus), Erica, Finsterwolde, Gilze, Goudswaard, Harfsen, Harmelen (Plus), Harskamp, Heeze, Hummelo, Kessel, Klarenbeek, Maasbree, Meerkerk, Montfort, Neer, Noordbroek, Oudewater, Ravenstein, Rockanje, Ruurlo (Coop), Steenderen, Stolwijk (Coop), Terborg (Plus), Terschelling-West, Terschelling-Midland, Tubbergen, Uddel, Varsseveld, Voorst, Warffum, Wehl (Coop en Plus), Wekerom.

²⁷ Garderen, Vlieland.

²⁸ Terschelling-Hee, Philippine, Ferwert, Terschelling-Lies.

²⁹ Haaksbergen.

³⁰ Ameide, Ballum (Ameland), De Krim, Doornenburg, Eernewoude, Geesteren, Haaksbergen (twee Coop winkels en een Plus), Herwijnen, Ooij, Oosterhesselen, Otterlo, Oudega, Nieuwpoort, Sint Jansklooster, Streefkerk, Waspik, Weiteveen, Wintelre.

gekeken naar de omvang van de concurrenten (op basis van omzet en vvo), het aantal concurrenten, de geografische ligging van de winkels en herkomstgegevens van partijen en concurrenten.

52. Voor de volgende twee woonplaatsen en 47 overlapgebieden geldt dat de ACM na onderzoek heeft geconcludeerd dat het niet aannemelijk is dat er mededingingsproblemen ontstaan na de voorgenomen overname. De redenen hiervoor zijn dat het gezamenlijk marktaandeel van partijen de 50% nauwelijks overschrijdt, of dat op basis van de lokale concurrentiefactoren en/of herkomstgegevens is komen vast te staan dat er geen of beperkte concurrentiedruk is tussen de supermarkten van partijen in het ISO-10 gebied. Ook kan uit herkomstgegevens zijn gebleken dat er diverse volwaardige alternatieven aanwezig zijn in, of in voorkomend geval (net) buiten, het ISO-10 gebied. Hierdoor zullen de supermarkten van partijen voldoende worden gedisciplineerd en blijft er voor consumenten voldoende keuze over. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat op deze mogelijke lokale markten als gevolg van de concentratie een significante belemmering van de mededinging kan ontstaan met als gevolg hogere prijzen en/of een verslechterd aanbod voor consumenten. Dit betreft de woonplaatsen Haaksbergen en Garderen, en de overlapgebieden Albergen, Ameide, Beek (Ubbergen), Bellingwolde, Bergambacht, De Krim, De Westereen, Dodewaard, Doornenburg, Eernewoude, Elim, Elspeet, Emmen, Erica, Ferwert, Finsterwolde, Geesteren, Gilze, Goudswaard, Harfsen, Heeze, Herwijnen, Hummelo, Kessel, Klarenbeek, Maasbree, Meerkerk, Montfort, Neer, Noordbroek, Ooij, Oosterhesselen, Otterlo, Oudega, Oudewater, Philippine, Rockanje, Sint Jansklooster, Steenderen, Streefkerk, Tubbergen, Varsseveld, Voorst, Warffum, Waspik, Weiteveen en Wintelre.

Overlap in de woonplaats

53. Voor de woonplaatsen Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl heeft de ACM na onderzoek vastgesteld dat er mogelijke mededingingsproblemen zouden kunnen ontstaan als gevolg van de concentratie.
54. Partijen hebben voor de woonplaatsen Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl argumenten aangedragen waarom de relevante lokale markten ruimer zouden zijn dan de desbetreffende woonplaatsen. Partijen hebben informatie verstrekt, waaruit volgens partijen blijkt dat supermarkten van concurrenten in (grotere) nabijgelegen plaatsen een sterke aantrekkingskracht hebben op inwoners van de desbetreffende woonplaatsen en dat een aanzienlijk deel van de bestedingen vanuit de desbetreffende woonplaatsen afvloeit naar de nabijgelegen plaatsen.³¹ Partijen zijn daarom van mening dat de relevante lokale markt voor Hollandscheveld en Ruurlo moet worden uitgebreid tot een ISO-10 gebied en dat de relevante lokale markt voor Harmelen, Rolde, Stolwijk, Terborg en Wehl moet worden uitgebreid tot een ISO-15 gebied (het gebied binnen een straal van 15 minuten reistijd vanaf de winkels van partijen). Als de relevante lokale markten op deze manier worden afgebakend, valt volgens partijen het gezamenlijk marktaandeel op basis van vvo terug tot (ruim) onder de 50%. De ACM bespreekt deze woonplaatsen hierna op alfabetische volgorde.

Harmelen

³¹ Partijen hebben voor deze woonplaatsen onderzoeken ter onderbouwing overlegd, zoals koopstromenonderzoek, herkomstgegevens van de supermarkten van partijen en rapportages van BRO. Het koopstromenonderzoek is afkomstig van I&O Research en maakt de (ruimtelijke) kooporiëntatie en het koopgedrag van de bevolking inzichtelijk op basis van enquêtes onder inwoners van bepaalde gemeenten in Nederland.

55. In Harmelen zijn twee supermarkten van partijen gevestigd, een Plus en een Coop. Naast de winkels van partijen zijn in Harmelen geen supermarkten van concurrenten gevestigd. Op basis van vvo en omzet behalen partijen een marktaandeel van 100% in Harmelen.
56. De ACM volgt niet het specifiek voor Harmelen aangedragen standpunt van partijen dat de winkels van Plus en Coop in Harmelen in beperkte mate met elkaar concurreren, omdat de winkels worden gescheiden door de rivier Leidsche Rijn. De winkels van partijen liggen op enkele minuten reisafstand van elkaar en worden met elkaar verbonden door diverse bruggen over de rivier Leidsche Rijn. Herkomstgegevens laten zien dat de Plus, die in Harmelen-Zuid ligt, [10-15]% van haar omzet in Harmelen-Noord behaalt, waar de Coop gevestigd is, terwijl Harmelen-Noord aanzienlijk minder inwoners heeft dan Harmelen-Zuid. De ACM acht het daarom aannemelijk dat er sprake is van concurrentiedruk tussen de winkels van partijen in Harmelen. Verder volgt de ACM partijen niet in hun standpunt dat consumenten uit Harmelen in voldoende mate ook naar supermarkten in omliggende plaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten uit omliggende plaatsen, zoals Woerden en Vleuten-De Meern, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Harmelen halen, namelijk [0-5]%^32. Vooralsnog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omringende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Hollandscheveld

57. In Hollandscheveld zijn twee supermarkten van partijen gevestigd, een Plus en een Coop. Naast de winkels van partijen zijn er geen concurrerende supermarkten in Hollandscheveld gevestigd. Op basis van vvo en omzet behalen partijen een marktaandeel van 100% in Hollandscheveld.
58. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Hollandscheveld in voldoende mate naar supermarkten in omliggende plaatsen, zoals Hoogeveen, gaan voor hun dagelijkse boodschappen. De cijfers waar partijen naar verwijzen komen niet overeen met het beeld dat uit de herkomstgegevens van concurrenten naar voren komt. Uit deze herkomstgegevens blijkt namelijk dat concurrenten uit omliggende woonplaatsen, zoals Hoogeveen, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Hollandscheveld halen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omringende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Rolde

59. In Rolde zijn twee supermarkten van partijen gevestigd, een Plus en een Coop. Naast de winkels van partijen zijn er geen concurrerende supermarkten gevestigd in Rolde. Op basis van vvo en omzet behalen partijen een marktaandeel van 100% in Rolde.
60. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Rolde in voldoende mate naar supermarkten in de nabijgelegen plaats Assen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten uit omliggende woonplaatsen, zoals Assen, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Rolde halen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omringende plaatsen voldoende disciplinerende

³² In dit besluit zijn de (marktaandelen op basis van) omzetten die concurrenten behalen in de desbetreffende woonplaats uitgedrukt in percentages en weergegeven in bandbreedtes.

werking uitgaat op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Ruurlo

61. In Ruurlo zijn twee winkels van partijen gevestigd, een Plus en een Coop. Naast de winkels van partijen is er in Ruurlo een Aldi gevestigd. Partijen hebben in Ruurlo op basis van vvo een gezamenlijk marktaandeel van 78% en op basis van omzet een gezamenlijk marktaandeel van [80-90]%³³.
62. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Ruurlo in voldoende mate naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten uit omliggende plaatsen slechts een beperkt deel van hun omzet uit Ruurlo halen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omringende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Stolwijk

63. In Stolwijk zijn twee supermarkten van partijen gevestigd, een Plus en een Coop. Naast de winkels van partijen zijn er geen concurrerende supermarkten gevestigd in Stolwijk. Op basis van vvo en omzet hebben partijen een gezamenlijk marktaandeel van 100% in Stolwijk.
64. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Stolwijk in voldoende mate ook naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten in omliggende plaatsen, zoals Gouda, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Stolwijk halen, namelijk [0-5]%. Daarom kan de ACM vooralsnog niet aannemen dat van concurrerende supermarkten in omringende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen in Stolwijk. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Terborg

65. In de woonplaats Terborg zijn twee winkels van partijen gevestigd, een Coop en een Plus. Naast de winkels van partijen is er een Lidl gevestigd in deze woonplaats. Het gezamenlijke marktaandeel van partijen in Terborg is op basis van vvo [60-70]% en op basis van omzet [55-75]%. Gaanderen en Silvolde lijken echter (nagenoeg) aan Terborg te zijn vastgegroeid. In Gaanderen is één winkel van partijen gevestigd (een Coop) en één concurrent, namelijk een Aldi. In Silvolde is een winkel van partijen gevestigd, namelijk een Plus. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen op de mogelijke lokale markt Terborg-Gaanderen-Silvolde is op basis van vvo [60-70]% en op basis van omzet [65-85]%. De ACM kan voor het vervolg in het midden laten of de mogelijke lokale markt de woonplaats Terborg is of de aan elkaar vastgegroeide woonplaatsen Terborg-Gaanderen-Silvolde, omdat dit voor de beoordeling geen verschil maakt.
66. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Terborg en/of Terborg-Gaanderen-Silvolde in voldoende mate naar supermarkten in omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten in omliggende plaatsen, zoals Doetinchem en Ulft, slechts een beperkt deel van hun omzet behalen uit Terborg, Gaanderen en Silvolde, namelijk [0-5]%. Gezien het voorgaande kan de ACM vooralsnog niet

³³ In dit besluit zijn marktaandelen op basis van omzet weergegeven in de vorm van bandbreedtes.

aannemen dat van concurrerende supermarkten in omliggende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen in Terborg en/of Terborg-Gaanderen-Silvolde. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Wehl

67. In de woonplaats Wehl zijn twee winkels van partijen actief, een Coop en een Plus. Naast de winkels van partijen zijn er geen concurrerende supermarkten in Wehl. Partijen halen in Wehl op basis van vvo en omzet een gezamenlijk marktaandeel van 100%.
68. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit Wehl in voldoende mate ook naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Uit herkomstgegevens blijkt dat concurrenten in omliggende woonplaatsen, zoals Doetinchem en Didam, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Wehl behalen, namelijk [0-5]%. Gezien het voorgaande kan de ACM voornamelijk niet aannemen dat van concurrerende supermarkten in omliggende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaat op de winkels van partijen in Wehl. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Overlapgebieden

69. De ACM heeft voor een aantal ISO-10 gebieden vastgesteld dat er mogelijke mededingingsproblemen zouden kunnen ontstaan als gevolg van de concentratie. Voor deze gebieden heeft het onderzoek in de meldingsfase uitgewezen dat het aannemelijk is dat er een uitzondering moet worden gemaakt op het uitgangspunt dat de woonplaats als de relevante markt moet worden beschouwd. Het betreft de gebieden Harskamp-Wekerom, Ravenstein, Uddel en Nieuwpoort. Hieronder gaat de ACM in op deze gebieden. De ACM bespreekt per overlapgebied eerst de feitelijke situatie en daarna de geografische marktafbakening die partijen voorstaan en hun beoordeling. Vervolgens licht de ACM toe hoe zij tot de mogelijke lokale markt gekomen is en welke mogelijke gevolgen voor de concurrentiesituatie als gevolg van de fusie zij ziet.

Harskamp-Wekerom

70. In Harskamp is een supermarkt van partijen gevestigd, namelijk een Plus. In het ISO-10 gebied rondom de supermarkt in Harskamp is nog een winkel van partijen gevestigd, namelijk een Coop in Wekerom. Naast de winkels van partijen zijn in dit gebied geen supermarkten van concurrenten gelegen. In het ISO-10 gebied rondom de Plus in Harskamp bedraagt het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van vvo en omzet 100%. Ook in het ISO-10 gebied rondom de Coop in Wekerom, krijgen partijen een gezamenlijk marktaandeel op basis van omzet en vvo van 100%.³⁴
71. Partijen zijn van mening dat de Plus in Harskamp en de Coop in Wekerom beperkte onderlinge concurrentiedruk op elkaar uitoefenen. Partijen schatten op basis van herkomstgegevens in dat de Plus in Harskamp op basis van omzet een marktaandeel van [15-20]% haalt in Wekerom en de Coop op basis van omzet een marktaandeel van [5-10]% in Harskamp. Volgens partijen oefent de Plus in Harskamp een iets hogere concurrentiedruk uit op de Coop in Wekerom, omdat de Plus een groter vvo (en een ruimer assortiment) heeft dan de Coop in Wekerom. Daarnaast

³⁴ In het ISO-10 gebied rondom de Coop in Wekerom is naast de Plus in Harskamp ook nog een Coop in Kootwijkerbroek gelegen. Ook is er in Otterlo (nabij Wekerom) nog een Spar gevestigd met een vvo dat kleiner is dan 500 m². Bezien vanuit deze Spar liggen de Coop in Wekerom en de Plus in Harskamp binnen een reisafstand van 10 minuten.

hebben partijen koopstromenonderzoek overlegd, waaruit zou blijken dat een aanzienlijk deel van de bestedingen uit dit gebied afvloeit naar nabijgelegen plaatsen. Daarom dient volgens partijen de relevante lokale markt te worden uitgebreid naar een ISO-15 gebied. Het gezamenlijke marktaandeel van partijen daalt hierdoor naar 53% in het ISO-15 gebied bezien vanuit de Plus in Harskamp en 26% bezien vanuit de Coop in Wekerom.

72. De ACM volgt partijen niet in hun standpunt dat er beperkte concurrentiedruk is tussen de Plus in Harskamp en de Coop in Wekerom. Zowel in Harskamp als in Wekerom is slechts één supermarkt gelegen. De Plus in Harskamp en de Coop in Wekerom liggen op slechts circa 5 minuten reisafstand van elkaar en zijn daarmee op dit moment elkaars meest nabije concurrent. Voor inwoners van Wekerom kan de Plus in Harskamp aantrekkelijk zijn vanwege het grotere vvo. Daarnaast laten herkomstgegevens volgens de ACM zien dat er onderlinge concurrentiedruk is tussen de Plus in Harskamp en de Coop in Wekerom. De Coop in Wekerom haalt namelijk [10-15]% van haar omzet uit Harskamp en de Plus in Harskamp haalt [5-10]% van haar omzet uit Wekerom. Partijen schatten bovendien zelf in dat het marktaandeel van de Plus in Wekerom op [15-20]% ligt. Gezien het voorgaande komt de ACM vooralsnog tot de conclusie dat de mogelijke lokale markt ruimer is dan de woonplaats en het ISO-10 gebied omvat bezien vanuit de Plus in Harskamp en de Coop in Wekerom.
73. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit het afgebakende gebied in voldoende mate ook naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Supermarkten van concurrenten liggen op aanzienlijke afstand. Bezien vanuit de Plus in Harskamp ligt de meest nabije supermarkt die niet in handen van partijen is op circa 15 minuten reisafstand. Uit herkomstgegevens blijkt ook dat concurrenten in omliggende woonplaatsen slechts een beperkt deel van hun omzet uit Harskamp en Wekerom behalen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan daarom niet worden aangenomen dat supermarkten in omliggende plaatsen de winkels van partijen voldoende disciplineren. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Uddel

74. In Uddel is een supermarkt van partijen gevestigd, namelijk een Coop. In het ISO-10 gebied rondom de winkel in Uddel zijn nog twee winkels van partijen gevestigd, namelijk een Plus in Elspeet en een Coop in Garderen. Naast de winkels van partijen zijn in dit overlapgebied geen supermarkten van concurrenten gelegen. In het ISO-10 gebied rondom de Coop in Uddel bedraagt het gezamenlijke marktaandeel van partijen op basis van vvo en omzet 100%.
75. Partijen zijn van mening dat de Plus in Elspeet beperkte concurrentiedruk op de Coop in Uddel uitoefent. Partijen schatten dat de Plus in Elspeet een marktaandeel van [20-25]% haalt in Uddel. Volgens partijen komt dit overeen met koopstromenonderzoek, waaruit blijkt dat [55-60]% van de bestedingen door inwoners van Uddel in de eigen woonplaats worden gedaan en [15-20]% van deze bestedingen afvloeit naar Elspeet. Het overige deel vloeit af naar onder meer Voorthuizen, Apeldoorn, Putten, Barneveld en Nunspeet. Partijen betogen verder dat de Coop in Uddel concurrentiedruk ondervindt van concurrenten die gevestigd zijn in omliggende plaatsen, in het bijzonder Nunspeet. Volgens partijen moet daarom worden uitgegaan van een gebied dat iets ruimer is dan een ISO-15 gebied en zodoende Nunspeet omvat. In dat geval zakt het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van vvo tot ruim onder de 50%.
76. De ACM volgt partijen niet in hun standpunt. In Uddel is slechts één supermarkt, namelijk de Coop van partijen. De meest nabije concurrent is de Plus in Elspeet op slechts circa 5 minuten reisafstand. Deze supermarkt heeft een groter vvo dan de Coop in Uddel en, volgens partijen,

een betere parkeergelegenheid. Daarnaast laten herkomstgegevens volgens de ACM zien dat de Plus in Elspeet concurrentiedruk uitoefent op de Coop in Uddel. Uit herkomstgegevens blijkt namelijk dat de Plus in Elspeet circa [15-20]% van haar omzet behaalt in Uddel. Partijen schatten zelf dat de Plus een marktaandeel van [20-25]% haalt in Uddel. Gezien het voorgaande komt de ACM vooralsnog tot de conclusie dat de mogelijke lokale markt ruimer is dan de woonplaats en het ISO-10 gebied omvat gezien vanuit de Coop in Uddel.

77. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit dit ISO-10 gebied in voldoende mate ook naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Supermarkten van concurrenten liggen op aanzienlijke afstand. Vanuit Uddel gezien ligt de dichtstbijzijnde supermarkt van een concurrent op meer dan 15 minuten reisafstand. Uit herkomstgegevens blijkt ook dat concurrenten in omliggende woonplaatsen slechts een beperkt deel van hun omzet uit Uddel halen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan daarom niet worden aangenomen dat supermarkten in omliggende plaatsen de winkels van partijen voldoende disciplineren. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Ravenstein

78. In Ravenstein is een Coop gevestigd. In het ISO-10 gebied rondom de Coop in Ravenstein is nog een winkel van partijen gevestigd, namelijk de Plus in Herpen. Naast de winkels van partijen is in dit gebied ook een concurrerende supermarkt gevestigd, namelijk een Aldi in Haren. In het ISO-10 gebied is het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van vvo 59% en op basis van omzet [60-70]%.
79. Partijen zijn van mening dat de Plus in Herpen beperkte concurrentiedruk uitoefent op de Coop in Ravenstein. Op basis van herkomstgegevens schatten partijen dat de Plus in Herpen ongeveer [10-15]% marktaandeel haalt in Ravenstein. Partijen verwachten dat dit marktaandeel in de toekomst verder zal dalen, omdat de Coop in Ravenstein een nieuwe vestiging krijgt die aantrekkelijker wordt. Daarnaast menen partijen dat de relevante geografische markt ruimer moet worden afgebakend dan het ISO-10 gebied, omdat koopstromenonderzoek en rapporten van BRO laten zien dat een significant deel van de bestedingen uit Ravenstein afvloeit naar omliggende plaatsen, zoals Schaijk, Berghem, Haren en Wijchen.
80. De ACM volgt partijen niet in hun standpunt. In Ravenstein is slechts één supermarkt, namelijk de Coop van partijen. De Plus in Herpen is op dit moment samen met de Aldi in Haren de meest nabijgelegen concurrent op circa 7 minuten reisafstand. Daarnaast laten herkomstgegevens volgens de ACM zien dat de Plus in Herpen concurrentiedruk uitoefent op de Coop in Ravenstein. Uit herkomstgegevens blijkt namelijk dat de Plus in Herpen circa [10-15]% van haar omzet behaalt in Ravenstein. Gezien het voorgaande komt de ACM vooralsnog tot de conclusie dat de mogelijke lokale markt ruimer is dan de woonplaats en het ISO-10 gebied omvat gezien vanuit de Coop in Ravenstein.
81. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit dit ISO-10 gebied in voldoende mate ook naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. De ACM heeft gekeken of de plaats Wijchen (deels) tot de relevante geografische markt gerekend moet worden, omdat deze net buiten het ISO-10 gebied ligt. Inwoners van Ravenstein moeten dan echter de snelweg A50 nemen om boodschappen te doen in Wijchen, wat zij als een barrière kunnen ervaren. Uit herkomstgegevens blijkt ook dat concurrenten in omliggende woonplaatsen, zoals Wijchen, slechts een beperkt deel van hun omzet uit Ravenstein halen, namelijk [0-5]%. Vooralsnog kan daarom niet worden aangenomen dat supermarkten in

omliggende plaatsen de winkels van partijen voldoende disciplineren. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Nieuwpoort

82. In Nieuwpoort is een Spar gevestigd met een vvo dat kleiner is dan 500 m². Nieuwpoort is (nagenoeg) vastgegroeid aan Langerak, alwaar geen supermarkt gevestigd is. In het ISO-10 gebied rondom de Spar in Nieuwpoort is nog een winkel van partijen gevestigd, namelijk een Coop in de woonplaats Groot-Ammers. Naast de winkels van partijen, zijn er geen concurrenten gevestigd in het ISO-10 gebied. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen bedraagt in dit gebied op basis van vvo en omzet 100%.
83. Partijen wijzen op koopstromenonderzoek waaruit volgt dat 27% van de dagelijkse bestedingen van inwoners van Nieuwpoort afvloeien naar Groot-Ammers en 13% naar Schoonhoven. Volgens partijen laat dit zien dat consumenten wel degelijk bereid zijn de rivier de Lek over te steken om boodschappen te doen in Schoonhoven, ook al is dit verder dan 15 minuten reizen. Herkomstgegevens van partijen laten zien dat inwoners van Nieuwpoort niet naar de Plus in Schoonhoven gaan, waaruit volgens partijen blijkt dat alleen de Albert Heijn en Aldi in Schoonhoven tot de lokale markt behoren.
84. De ACM volgt partijen niet in hun standpunt. In Nieuwpoort-Langerak is slechts één kleine supermarkt gevestigd, namelijk de Spar van partijen. De Coop in Groot-Ammers is op circa 8 minuten reistijd de meest nabije concurrent. Deze winkel heeft een aanzienlijk groter vvo dan de Spar, wat een aantrekkingskracht kan hebben op de inwoners van Nieuwpoort-Langerak. Daarnaast laten herkomstgegevens volgens de ACM zien dat de Coop in Groot-Ammers concurrentiedruk uitoefent op de Spar. De Coop in Groot-Ammers behaalt namelijk [15-20]% van haar omzet in Nieuwpoort-Langerak. Gezien het voorgaande komt de ACM vooralsnog tot de conclusie dat hier de mogelijke lokale markt ruimer is dan de woonplaats en het ISO-10 gebied omvat, gezien vanuit de Spar in Nieuwpoort-Langerak.
85. De ACM volgt partijen niet in het standpunt dat consumenten uit dit ISO-10 gebied in voldoende mate naar supermarkten in de omliggende woonplaatsen gaan voor hun dagelijkse boodschappen. Supermarkten van concurrenten liggen op aanzienlijke afstand. Uit herkomstgegevens blijkt ook dat concurrenten in omliggende woonplaatsen slechts een beperkt deel van hun omzet uit Nieuwpoort-Langerak halen, namelijk [0-5]%. Daarnaast acht de ACM het niet aannemelijk dat inwoners van Nieuwpoort-Langerak hun dagelijkse boodschappen doen in Schoonhoven, omdat deze plaats ruim buiten het ISO-10 gebied ligt en vanuit Nieuwpoort-Langerak enkel te bereiken is met een veerboot. Vooralsnog kan daarom niet worden aangenomen dat supermarkten in omliggende plaatsen de winkels van partijen voldoende disciplineren. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Waddeneilanden: Ameland, Vlieland en Terschelling

86. Supermarkten van partijen zijn gevestigd op de Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Vlieland. De ACM acht het aannemelijk dat de concurrentiesituatie op de Waddeneilanden niet gelijk is aan de concurrentiesituatie (in overlapgebieden) op het vasteland. Een reden hiervoor is bijvoorbeeld het beperkte aantal vaste inwoners dat op het eiland zijn dagelijkse boodschappen doet, afgezet tegen het (veel) grotere aantal toeristen dat tijdelijk op het eiland is en daar

boodschappen doet.³⁵ Jumbo geeft aan dat er, gezien het beperkte aantal vaste inwoners, een relatief groot aantal supermarkten op de eilanden gevestigd is. Dit kan echter verklaard worden door de grote toestroom van toeristen. Daarnaast hebben supermarkten op de Waddeneilanden te maken met hogere bevoorradingskosten en sterke omzetpieken- en dalen.

87. De ACM gaat daarom hierna specifiek in op de gevolgen van de fusie op de Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Vlieland. Eerst licht de ACM toe welke mogelijke lokale markt zij heeft afgebakend voor deze Waddeneilanden.
88. Partijen stellen dat voor Ameland, Terschelling en Vlieland geldt dat het hele eiland als de relevante geografische markt moet worden beschouwd, omdat de inwoners hun boodschappen op het hele eiland doen.
89. De ACM volgt partijen in dit standpunt. Ook Jumbo, die een supermarkt heeft op Ameland en Terschelling, heeft aangegeven dat zij het hele eiland als de relevante lokale markt beschouwt, omdat haar klanten van over het hele eiland afkomstig zijn. En ook uit gesprekken met de gemeente Ameland en Terschelling blijkt dat inwoners hun boodschappen op het hele eiland doen. De ACM acht het daarom aannemelijk dat de inwoners van Ameland en Terschelling bereid zijn om voor hun dagelijkse boodschappen te reizen naar supermarkten in andere woonplaatsen op het eiland. De reisafstanden tussen de supermarkten in de verschillende woonplaatsen op Ameland en Terschelling zijn ook beperkt (minder dan 15 minuten). Voor Vlieland geldt dat er slechts één woonplaats is (Oost-Vlieland).

Ameland

90. Op Ameland zijn vier winkels van partijen gevestigd, namelijk een Coop in Hollum, een Spar in Ballum, een Spar in Nes en een Spar op een vakantiepark nabij Buren. Enkel de Coop in Hollum en de Spar nabij Buren hebben een vvo van groter dan 500 m². Naast de winkels van partijen is er een supermarkt van Jumbo gevestigd in Nes. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen op Ameland bedraagt 53% op basis van vvo en [50-60]% op basis van omzet.³⁶
91. Partijen stellen dat de fusie geen negatieve gevolgen heeft voor de concurrentiesituatie op Ameland. Volgens partijen oefent de Jumbo ook na de voorgenomen concentratie voldoende concurrentiedruk uit op partijen, omdat de Jumbo op basis van vvo de grootste winkel van het eiland is. Ook wijzen partijen erop dat de winkel van Jumbo vermoedelijk een groter assortiment heeft dan de winkels van partijen.
92. De ACM volgt partijen in dit standpunt. De winkel van Jumbo is op basis van zowel omzet als vvo de grootste supermarkt van Ameland.³⁷ Voor de twee winkels van partijen die een vvo groter dan 500 m² hebben, namelijk de Coop in Hollum en de Spar in Buren, is de Jumbo de meest nabije concurrent. Jumbo geeft aan dat zij een groot deel van haar omzet uit andere dorpen op Ameland haalt en het gehele eiland als haar verzorgingsgebied beschouwt. Volgens de gemeente

³⁵ Ter illustratie, het aantal vaste inwoners van Terschelling is circa 4.900 (zie: <https://www.vvverterschelling.nl/terschelling-feiten-en-cijfers>) en van Vlieland circa 1.200 (zie: https://www.vlieland.nl/v-zelf-regelen/cijfers-en-feiten_43584/).

³⁶ De Spar in Ballum en de Spar in Nes zijn buiten de berekening van dit marktaandeel gehouden. Deze winkels hebben een vvo kleiner dan 500 m² en worden daarom niet als een volwaardig alternatief beschouwd voor supermarkten die een groter vvo hebben dan 500 m².

³⁷ Deze supermarkt is dit jaar verbouwd en volgens het nieuwsbericht uitgebreid tot een vvo van ongeveer 1.400 m². Zie <https://www.persbureau-ameland.nl/jumbo-nes-in-nieuw-jasje>.

Ameland heeft de winkel van Jumbo een breed assortiment, lage prijzen en een goede parkeergelegenheid. Nu het gezamenlijk marktaandeel van partijen de [50-60]% nauwelijks overschrijdt en de winkel van Jumbo een sterke positie heeft op Ameland, is het niet aannemelijk dat de voorgenomen fusie de mededinging op Ameland significant zal belemmeren.

93. De ACM heeft ook onderzocht of de winkels van partijen die een vvo kleiner dan 500 m² hebben (de Spar in Nes en de Spar in Ballum) na de voorgenomen concentratie voldoende gedisciplineerd worden door de winkel van Jumbo. De ACM is van mening dat dit het geval is. Voor de Spar in Nes geldt dat de Jumbo in dezelfde woonplaats is gelegen en de meest nabije concurrent is. Vanuit de Spar in Ballum bezien geldt dat de Coop in Hollum en de Jumbo in Nes op vergelijkbare reisafstand liggen (6-8 minuten). Zoals hierboven beschreven, acht de ACM het aannemelijk dat er voldoende aantrekkingskracht uitgaat van de Jumbo op de inwoners van de andere dorpen, waaronder Ballum, om partijen na de voorgenomen concentratie te blijven disciplineren.
94. Gelet op het voorgaande is er geen reden om aan te nemen dat op Ameland als gevolg van de concentratie mededingingsproblemen kunnen ontstaan.

Terschelling

95. Op Terschelling zijn vier winkels van partijen gevestigd, namelijk een Coop in Midsland, een Spar in Lies, een Spar in West-Terschelling en een Spar op een camping nabij Hee. Enkel de Coop in Midsland heeft een vvo van meer dan 500 m². Daarnaast is een winkel van Jumbo in Formerum gevestigd met een vvo groter dan 500 m².
96. Partijen stellen dat de fusie geen negatieve gevolgen heeft voor de concurrentiesituatie op Terschelling. Volgens partijen oefent de Jumbo voldoende concurrentiedruk uit op partijen, omdat de Jumbo op basis van vvo de grootste winkel op het eiland is. Ook wijzen partijen erop dat de winkel van Jumbo vermoedelijk een groter assortiment heeft dan de winkels van partijen,
97. Vanuit de Coop bezien valt er als gevolg van de voorgenomen concentratie geen concurrentiedruk weg tussen partijen, omdat alle Spar-winkels op Terschelling een vvo hebben van kleiner dan 500 m² en niet als een volwaardig alternatief worden beschouwd voor grotere supermarkten, zoals de Coop.
98. Vanuit de winkels van Spar (met een vvo kleiner dan 500 m²) bezien valt er als gevolg van de fusie een concurrent weg, namelijk de Coop in Midsland. De ACM heeft daarom onderzocht of de winkels van Spar na de voorgenomen concentratie voldoende gedisciplineerd worden door concurrent Jumbo. De ACM is van mening dat dit het geval is. Ten eerste is de winkel van Jumbo op basis van zowel omzet als vvo de grootste supermarkt van Terschelling. Ten tweede heeft de winkel van Jumbo volgens de gemeente Terschelling aantrekkelijke prijzen, een breed assortiment en een goede parkeergelegenheid. Ten derde liggen de winkels van Coop en Jumbo vanwege de centrale ligging op het eiland op (nagenoeg) vergelijkbare reistafstand vanuit elke Spar-winkel bezien. Ten slotte geeft Jumbo aan dat zij een groot deel van haar omzet uit andere dorpen op Terschelling haalt en het gehele eiland als haar verzorgingsgebied beschouwt.
99. Gelet op het voorgaande is er geen reden om aan te nemen dat op Terschelling als gevolg van de concentratie mededingingsproblemen kunnen ontstaan.

Vlieland

100. Op Vlieland zijn twee winkels van partijen gevestigd, een Coop en een Spar. Beide supermarkten hebben een vvo van kleiner dan 500 m². Er is daarnaast op Vlieland een supermarkt van een zelfstandige ondernemer met een vvo kleiner dan 500 m².³⁸ Deze winkel is gevestigd op een camping en alleen in het toeristenseizoen (maanden april – oktober) geopend.
101. Partijen zijn van mening dat de fusie geen negatieve gevolgen voor de concurrentie op Vlieland heeft. Partijen stellen dat de andere supermarkt voldoende concurrentiedruk uitoefent op partijen en dat partijen door hun beperkte omvang tevens concurrentiedruk ervaren van kleinere buurtwinkels.
102. De ACM volgt partijen niet in dit standpunt. De ACM acht het onaannemelijk dat er voldoende concurrentiedruk uitgaat van de zelfstandige supermarkt nu deze een deel van het jaar gesloten is en is gelegen op een camping. De ACM is daarom van mening dat deze winkel niet als een volwaardige concurrent kan worden aangemerkt, omdat deze onvoldoende aantrekkelijk is voor inwoners en consumenten die buiten de camping verblijven. De zelfstandige supermarkt geeft zelf ook aan dat de inwoners van Oost-Vlieland nauwelijks boodschappen doen in deze winkel. Daarnaast acht de ACM het voornamelijk niet aannemelijk dat van buurtwinkels voldoende disciplinerende werking uitgaat op de supermarkten van partijen op Vlieland. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.
103. De ACM heeft reden om aan te nemen dat de mededinging op Vlieland op significante wijze zou kunnen worden belemmerd als gevolg van de voorgenomen concentratie.

6 Voorstel voor goedkeuring onder voorwaarden

6.1 Inleiding

104. In het vorige hoofdstuk heeft de ACM geconcludeerd dat de voorgenomen concentratie tussen Plus en Coop zou kunnen leiden tot een significante belemmering van de mededinging op de mogelijke lokale markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten in de woonplaatsen Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl, en in de overlapgebieden Harskamp-Wekerom, Nieuwpoort, Ravenstein en Uddel, en op het Waddeneiland Vlieland. In dit hoofdstuk gaat de ACM in op het voorstel van partijen om de door de ACM geconstateerde mogelijke mededingingsbezwaren weg te nemen.
105. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd waarom de ACM van mening is dat het voorstel van partijen geschikt is om de mogelijke mededingingsbezwaren weg te nemen. Dit is het geval omdat er in alle gebieden waar de ACM mogelijke mededingingsbezwaren heeft geconstateerd een Plus of Coop winkel wordt verkocht. Hierdoor valt in de meeste gevallen de overlap tussen partijen in die gebieden weg. In één gebied blijven er na verkoop van een Coop winkel weliswaar winkels van partijen over, maar wordt de invloed van partijen voldoende beperkt door de in dat gebied aanwezige concurrenten.
106. In dit hoofdstuk wordt daarnaast uitgelegd waarom de ACM meent dat het voorstel van partijen (voldoende) uitvoerbaar en handhaafbaar is. De ACM toetst het voorstel aan deze criteria om

³⁸ De zelfstandige supermarkt geeft aan dat deze winkel momenteel wordt verbouwd en dat deze daarna verder gaat onder de vlag van Spar.

zeker te stellen dat het voorstel de geconstateerde mogelijke mededingingsbezwaren daadwerkelijk oplost. Het voorstel is uitvoerbaar omdat het de ACM voldoende zekerheid geeft dat partijen in ieder gebied waarin de ACM mogelijke mededingingsbezwaren heeft vastgesteld daadwerkelijk een winkel zullen afstoten en dat deze afstotingen tot een oplossing van de mogelijke problemen leiden. Het voorstel is ook handhaafbaar omdat de ACM vanwege de kenmerken van het voorstel verwacht dat het toezicht daarop relatief eenvoudig zal zijn.

107. Dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd: In paragraaf 6.2 wordt beknopt de procedure toegelicht. Paragraaf 6.3 bevat het voorstel van partijen. In paragraaf 6.4 beoordeelt de ACM het voorstel van partijen. Paragraaf 6.5 bevat de conclusie van de ACM over het voorstel van partijen.

6.2 Procedure

108. In de loop van de behandeling van deze zaak hebben partijen, in overleg met de ACM, diverse concepten verstrekt van een voorstel voor aan dit besluit te verbinden voorschriften om de geconstateerde mededingingsbezwaren van de ACM weg te nemen. Dit heeft geleid tot een definitief voorstel van 16 december 2021 waarin een aantal verbintenissen is voorgesteld die resulteren in voorwaarden die partijen, in geval van een goedkeuring van de concentratie door de ACM, bereid zijn te aanvaarden (hierna: 'remedievoorstel').

6.3 Inhoud voorstel van partijen

109. Het remedievoorstel is bij dit besluit gevoegd. Uit dit voorstel blijkt dat partijen in de door de ACM geconstateerde gebieden, waarin als gevolg van de concentratie een mogelijk mededingingsbezwaar ontstaat, de volgende winkels van Plus dan wel Coop zullen afstoten:

Winkel	Adres	VVO (m ²)	Eigendom vastgoed
<i>Woonplaatsgebieden</i>			
Plus – ondernemer	Kerkweg 7-11, Harmelen	916	Deels Plus, deels derde ³⁹
Plus – ondernemer	Het Hoekje 11, Hollandscheveld	855	Plus
Plus – ondernemer	Grolloerstraat 5, Rolde	885	Ondernemer
Coop – filiaal	Leeuwerikstraat 2, Ruurlo	1.500	Derde partij (huur)
Plus – filiaal	Populierenlaan 5, Stolwijk	722	Plus
Coop – filiaal	Gasthuisstraat 2, Terborg	1.125	Derde partij (huur)
Coop – ondernemer	Kon. Wilhelminaplein 6, Wehl	520	Derde partij (huur)
<i>ISO-10 gebieden</i>			
Coop – ondernemer	Edeseweg 118, Wekerom	800	Derde partij (huur)
Coop – ondernemer	Harderijkerweg 26, Uddel	600	Ondernemer
Coop – filiaal	Schaafdries 2, Ravenstein	1.165	Derde partij (huur)
Coop – filiaal	Margrietstraat 1, Groot-Ammers	1.150	Derde partij (huur)
<i>Waddeneiland</i>			
Coop – ondernemer	Dorpsstraat 108, Oost-Vlieland	400	Coop

³⁹ [vertrouwelijk]

110. De algemeen geldende verbintenissen uit dit remedievoorstel luiden als volgt:

A. DEFINITIES

ACM: Autoriteit Consument & Markt

Coop: Coop Nederland U.A.

Koper: door de ACM goedgekeurde supermarktpartij (hetzij als franchisegever hetzij als eigen filiaal)

Melding: de concentratiemelding van Partijen bij de ACM d.d. 6 september 2021

Partijen: Plus en Coop gezamenlijk

Plus: Ondernemerscoöperatie De Sperwer U.A.

Spar: Spar Holding B.V.

Voorgenomen Transactie: De voorgenomen fusie tussen Ondernemerscoöperatie De Sperwer U.A en Coop Nederland U.A.

VVO: Verkoopvloeroppervlak

B. VERBINTENISSEN

Verbintenissen

1. Partijen verbinden zich om binnen een zo kort mogelijke termijn, doch uiterlijk binnen [vertrouwelijk] na het besluit van de ACM de af te stoten winkels van Plus gevestigd te Stolwijk en van Coop gevestigd te Ruurlo, Terborg, Groot-Ammers en Ravenstein aan één of meer onafhankelijke Koper(s) over te dragen. Na overdracht zullen alle onderlinge banden met de betreffende supermarkten zijn verbroken. Specifiek ten aanzien van het vastgoed waarin de betreffende supermarkten zijn gevestigd, zal gelden dat Partijen geen eigendom zullen hebben, niet als verhuurder zullen optreden en direct noch indirect invloed zullen hebben op de huurcondities. (**Verbintenis B.1.**)
2. Partijen verbinden zich om binnen een zo kort mogelijke termijn, doch uiterlijk binnen [vertrouwelijk] na het besluit van de ACM de betrokken franchiseovereenkomst van de af te stoten winkels van Plus gevestigd te Harmelen, Hollandscheveld en Rolde en van Coop gevestigd te Wehl, Wekerom, Uddel en Vlieland aan één of meer onafhankelijke Koper(s) over te dragen. Na overdracht zullen alle onderlinge banden met de betreffende supermarkten zijn verbroken. Specifiek ten aanzien van het vastgoed waarin de betreffende supermarkten zijn gevestigd, zal gelden dat Partijen geen eigendom zullen hebben, niet als verhuurder zullen optreden en direct noch indirect invloed zullen hebben op de huurcondities. (**Verbintenis B.2.**)

Voorafgaandelijke goedkeuring ACM

3. Partijen zullen slechts tot overdracht van de af te stoten supermarkten overgaan nadat de

ACM de voorgestelde Koper, de koopovereenkomst en andere overeenkomsten met deze Koper voorafgaand schriftelijk heeft goedgekeurd. De koopovereenkomst zal erin voorzien dat de Koper en eventuele opvolgende kopers de betrokken supermarkt niet zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM binnen een periode van 1 jaar na de overdracht van de winkel door Partijen doorverkoopt.

4. Partijen zullen, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de ACM, gedurende 10 jaar na het besluit van de ACM in onderhavige zaak direct noch indirect enig economisch belang in, noch enige invloed op, de af te stoten supermarkten verwerven of enige franchiseovereenkomst aangaan ten aanzien van de af te stoten supermarkten

Instandhouding concurrentievermogen af te stoten supermarkten

5. In het kader van de beheerregeling dient onderscheid te worden gemaakt tussen (i) de winkels die worden geëxploiteerd door een ondernemer (franchisenemer) en (ii) de winkels die worden geëxploiteerd als filiaal.
6. Ten aanzien van de winkel die worden geëxploiteerd door een ondernemer (franchisenemer) verbinden Partijen zich, voor zover dat in hun invloedssfeer ligt, om tijdens de interim-periode (van het moment van het ACM besluit tot aan de daadwerkelijke afstoting):
 - a) De dienstverlening voort te zetten. Dit betreft onder meer de advisering ter zake van bedrijfseconomische, organisatorische en commerciële aangelegenheden die zich bij de bedrijfsuitoefening kunnen voordoen;
 - b) Niets te doen of nalaten en geen enkele ontwikkeling te (doen) voortzetten of te gedogen, die de uitvoering van de remedie of de exploitatie door de Koper(s) zou kunnen bemoeilijken of belemmeren of de waarde van de over te dragen supermarkt nadelig zou kunnen beïnvloeden;
 - c) Voor zover dat redelijkerwijs tot de taak van Partijen behoort en zij daartoe redelijkerwijs in staat zijn, de vaste activa, de knowhow, de commerciële informatie die vertrouwelijk is of aan intellectuele eigendomsrechten is onderworpen, de klantenbestanden en de technische en commerciële bekwaamheid van de werknemers in stand te houden; en
 - d) Voor zover dat redelijkerwijs tot de taak van Partijen behoort en zij daartoe redelijkerwijs in staat zijn, er voor te zorgen dat alle relevante beheers- en administratieve functies worden ingevuld, dat er voldoende kapitaal en krediet is (voor zover dit bedrijfseconomisch verantwoord is), dat het bestaande investeringsniveau op peil wordt gehouden, dat de bestaande service- en kwaliteitsniveaus worden behouden, dat er voor zover mogelijk actief beleid wordt gevoerd om het bestaande personeel te behouden en dat aan alle andere voorwaarden is voldaan die nodig zijn om optimaal te kunnen blijven concurreren.
7. Ten aanzien van de winkel die worden geëxploiteerd als filiaal verbinden Partijen zich,

voor zover dat in hun invloedssfeer ligt, om tijdens de interim-periode (van het moment van het ACM besluit tot aan de daadwerkelijke afstoting):

- a) Niets te doen of nalaten en geen enkele ontwikkeling te (doen) voortzetten of te gedogen, die de uitvoering van de overdracht of de exploitatie door de Koper(s) zou kunnen bemoeilijken of belemmeren of de waarde van de over te dragen supermarkt nadelig zou kunnen beïnvloeden;
- b) De vaste activa, de knowhow, de commerciële informatie die vertrouwelijk is of aan intellectuele eigendomsrechten is onderworpen, de klantenbestanden en de technische en commerciële bekwaamheid van de werknemers in stand te houden;
- c) Er voor te zorgen dat alle relevante beheers- en administratieve functies worden ingevuld, dat er voldoende kapitaal en krediet is (voor zover dit bedrijfseconomisch verantwoord is), dat het bestaande investeringsniveau op peil wordt gehouden en de gedurende de interim-periode noodzakelijke investeringen zullen worden gedaan zodat de business kan blijven functioneren, dat de bestaande service- en kwaliteitsniveaus worden behouden, dat er actief beleid wordt gevoerd om het bestaande personeel te behouden en dat aan alle andere voorwaarden is voldaan die nodig zijn om optimaal te kunnen blijven concurreren;
- d) Het rapporteren door de filiaalmanager⁴⁰ van de af te stoten winkel (mede) aan een daarvoor aangestelde specifieke persoon (manager) aangesteld door de monitoring trustee (zoals hieronder gedefinieerd) die actief toezicht houdt op dat de waarde van de af te stoten winkel zoveel mogelijk behouden blijft.⁴¹ De manager zal als taak hebben, onder toezicht van de monitoring trustee, de belangen van de af te stoten winkels veilig te stellen en te waarborgen dat de af te stoten winkels levensvatbaar en concurrentieel blijven.⁴²
- e) De manager zal tijdens de interim-periode waarborgen dat de af te stoten winkel zo veel mogelijk los staat van Partijen en ervoor zorgen dat het personeel van de af te stoten winkel uitsluitend noodzakelijke invloed heeft in enige andere activiteiten van Partijen en vice versa; en
- f) alle noodzakelijke maatregelen te treffen om te zorgen dat de informatie die Partijen tijdens de interim-periode uitwisselen inzake bedrijfsvertrouwelijke gegevens, knowhow en/of andere commerciële informatie betreffende de af te stoten winkel

⁴⁰ Filialen worden geleid door een filiaalmanager. Deze manager heeft vele verantwoordelijkheden en moet – naast een specifieke opleiding – beschikken over een goede kennis van het functioneren en het goed laten draaien van de specifieke winkel, het winkelpersoneel dat werkzaam is in deze winkel, en de specifieke en/of dagdagelijkse uitdagingen die bestaan bij het leiden van een supermarktwinkel. In veel gevallen zijn filiaalmanagers gestart als winkelmedewerker en doorgegroeid tot filiaalmanagers dankzij (bij)scholing en werkervaring.

⁴¹ De benoeming van de manager zal slechts na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM geschieden.

⁴² Het aanstellen van een 'hold separate manager' in de zin van de Richtsnoeren Remedies 2007, randnr. 52 zou de concurrentiepositie en de waarde van de af te stoten filialen schaden omdat het desintegreren uit de keten de winkel op ernstige achterstand zou brengen ten opzichte van de overige Plus/Coop winkels en concurrenten. [vertrouwelijk]. Het is niet mogelijk om een hold separate manager hiertussen te schuiven zonder de levensvatbaarheid en het concurrentievermogen van de winkel te schaden.

beperkt blijft tot een kleine groep (waaronder de nieuwe directie en de directeuren Vastgoed Plus en Vastgoed Coop) en uitsluitend wordt uitgewisseld voor zover noodzakelijk, met uitzondering van de informatie die zij nodig hebben om te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen, voor het goed beheer van de bedrijfsvoering en voor de voorbereiding van de afstoting van de filialen.⁴³

8. Partijen zullen er zorg voor dragen, voor zover dat in hun invloedssfeer ligt, dat de betreffende supermarkten hun bedrijfsvoering op normale wijze zullen kunnen blijven voortzetten en in overeenstemming met de contractuele verplichtingen die reeds op Plus dan wel Coop rust op basis van de bestaande overeenkomsten met de desbetreffende supermarkten en in overeenstemming met de normale gang van zaken in het verleden. Op die manier wordt de levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen gewaarborgd.

C. RAPPORTAGE EN MONITORING

Monitoring trustee

9. Partijen zullen er voor zorg dragen dat binnen drie weken na het besluit van de ACM een monitoring trustee in de zin van de Richtsnoeren Remedies 2007 van de ACM wordt benoemd voor de periode tot en met de overdracht van alle betrokken supermarkten aan één of meerdere Koper(s) en totdat de ACM décharge heeft verleend.
10. De trustee zal toezien op de levensvatbaarheid, het concurrentievermogen en de overdraagbaarheid van alle genoemde supermarkten en de belangen van de af te stoten supermarkten zo goed mogelijk behartigen. Tijdens de interim-periode zal de trustee toezien op de volledige nakoming van de verplichting van Partijen om de af te stoten winkels als onafhankelijke, levensvatbare, verkoopbare en concurrerende winkels in stand te houden. Tevens zal de trustee toezicht houden op de voortgang van het afstotingsproces, in het bijzonder de inspanningen van Partijen om één of meerdere geschikte Koper(s) te vinden, en controleren of de remedievoorwaarden door Partijen worden nageleefd. In dit kader zal de trustee maandelijks aan de ACM rapporteren, inclusief een eindrapportage. De trustee zal de ACM onverwijld schriftelijk op de hoogte stellen indien de uitvoering van de remedies niet goed of niet conform de geldende voorwaarden plaatsvindt, of indien iets dergelijks dreigt.
11. Partijen verbinden zich om de trustee te voorzien van informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering van de betreffende supermarkten voor zover dit noodzakelijk is en redelijkerwijs vereist kan worden voor het toezicht op de levensvatbaarheid, het

⁴³ Ook hier geldt dat enige informatie-uitwisseling noodzakelijk dan wel onvermijdelijk is om de af te stoten winkel operationeel te houden, zoals *inter alia* informatie inzake prijzen en promoties, informatie betreffende bestellingen en centrale kassa systemen.

concurrentievermogen en de overdraagbaarheid van de betreffende winkels en met inachtneming van het feit dat sommige van deze winkels worden geëxploiteerd door een zelfstandige franchiseondernemer. De trustee heeft voorts de mogelijkheid om personeel van Partijen in te schakelen.

12. De benoeming van de trustee zal na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM geschieden. Partijen zullen de trustee vervolgens binnen een week na de goedkeuring van de trustee door de ACM benoemen. De opdracht aan de trustee behoeft tevens de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM. De trustee zal over de voor de uitoefening van zijn taak benodigde expertise en vakbekwaamheid beschikken⁴⁴ en onafhankelijk zijn van Partijen. De trustee zal geen strijdige belangen hebben. Partijen zullen de ACM alle relevante gegevens verstrekken die benodigd zijn om te beoordelen of de trustee voldoet aan de voorwaarden. De kosten van alle diensten die de trustee in de uitoefening van zijn taken verricht, zijn voor rekening van Partijen en de vergoedingsregeling zal geen afbreuk doen aan de onafhankelijkheid of de effectiviteit van de trustee bij het vervullen van zijn opdracht. De trustee kan alleen met toestemming van de ACM van zijn verantwoordelijkheid worden ontheven. Indien de trustee tekortschiet in de vervulling van zijn taken ten behoeve van de ACM, is de ACM zelfstandig bevoegd de trustee van die taken te ontheffen en kan de ACM Partijen verplichten een nieuwe trustee voor te dragen.

Verkooptrustee

13. Indien Partijen er binnen [vertrouwelijk] na het besluit van de ACM niet in slagen één of meerdere onafhankelijke Koper(s) te vinden voor de af te stoten supermarkten, dan zal binnen een week na afloop van deze termijn aan een onafhankelijke verkooptrustee een door de ACM voorafgaand schriftelijk goedgekeurde onherroepelijke opdracht en volmacht worden gegeven om namens Partijen de dan nog te verkopen supermarkten alsnog aan één of meerdere onafhankelijke Koper(s) over te dragen binnen een termijn van [vertrouwelijk]. De verkooptrustee zal slechts tot overdracht van de af te stoten supermarkten overgaan nadat de ACM de voorgestelde Koper, de koopovereenkomst en andere overeenkomsten met deze Koper voorafgaand schriftelijk heeft goedgekeurd. De verkooptrustee zal de volmacht krijgen om de betrokken supermarkten tegen elke prijs te verkopen, bijvoorbeeld door middel van een veiling. De ACM heeft de bevoegdheid te verlangen dat deze verkooptrustee een ander is dan de eerder genoemde monitoring trustee.
14. De benoeming van een onafhankelijke verkooptrustee zal slechts na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM geschieden. Partijen zullen de ACM alle relevante

⁴⁴ De trustee zal een te goeder naam en faam bekend staande deskundige zijn en beschikken over ruime accounting expertise en industriekennis en ruime ervaring te hebben op het gebied van business-, informatie- en personeelsmanagement.

gegevens verstrekken die benodigd zijn om te beoordelen of de verkooptrustee voldoet aan de voorwaarden. De kosten van alle diensten die de trustee in de uitoefening van zijn taken verricht, zijn voor rekening van Partijen en de vergoedingsregeling zal geen afbreuk doen aan de onafhankelijkheid of de effectiviteit van de trustee bij het vervullen van zijn opdracht. De verkooptrustee zal tweewekelijks aan de ACM rapporteren over de voortgang, inclusief een eindrapportage. De trustee kan alleen met toestemming van de ACM van zijn verantwoordelijkheid worden ontheven. Indien de trustee tekortschiet in de vervulling van zijn taken ten behoeve van de ACM, is de ACM zelfstandig bevoegd de trustee van die taken te ontheffen en kan de ACM Partijen verplichten een nieuwe trustee voor te dragen.

D. DUUR EN HERZIENING

15. Deze verbintenissen worden aangegaan voor de periodes zoals vermeld onder paragraaf B en C. Indien de verkooptrustee er niet in slaagt om de nog te verkopen supermarkten alsnog aan één of meerdere onafhankelijke Koper(s) over te dragen binnen de onder paragraaf C genoemde termijn, dan zal de verkooptrustee niet van zijn verplichtingen worden ontslagen. Daarvoor is toestemming van de ACM vereist en die zal pas worden gegeven als in alle probleemgebieden het mededingingsprobleem wordt opgelost. Dit kan betekenen dat Partijen een alternatieve remedie aan moeten zullen bieden die geschikt is om het mededingingsprobleem op te lossen.
16. Partijen hebben het recht om een gemotiveerd verzoek aan de ACM te doen om over te gaan tot wijziging, herziening of opheffing van de verbintenissen indien de gesignaleerde mededingingsproblemen zich bij wijziging of opheffing niet meer zullen voordoen als gevolg van een wijziging van de marktomstandigheden.

E. INWERKINGTREDING

17. Deze verbintenissen worden van toepassing onmiddellijk na het nemen van het besluit door de ACM.

111. Partijen hebben in het remedievoorstel opgemerkt dat met dit voorstel naar hun oordeel alle mogelijke mededingingsbezwaren worden weggenomen, die zich als gevolg van de voorgenomen concentratie redelijkerwijs kunnen voordoen.

6.4 Beoordeling door de ACM

112. De ACM heeft onderzocht of het remedievoorstel geschikt is om als voorwaarden aan haar besluit te verbinden. In deze paragraaf geeft de ACM haar beoordeling en conclusies ten aanzien van het remedievoorstel.

6.4.1 Het voorstel is passend en effectief

113. De ACM is van oordeel dat het remedievoorstel de geconstateerde mogelijke mededingingsbezwaren zonder twijfel en volledig wegneemt. De ACM licht dit onder de volgende randnummers toe.
114. Door de verkoop van de winkels in Harmelen, Hollandscheveld, Ruurlo, Rolde, Stolwijk en Wehl wordt de overlap binnen deze woonplaatsen weggenomen. In Harmelen, Hollandscheveld, Rolde en Stolwijk wordt de enige Plus winkel verkocht. In Ruurlo en Wehl wordt de enige Coop winkel verkocht.
115. Door de verkoop van de winkels in Wekerom, Ravenstein, Uddel en Groot-Ammers wordt de overlap binnen de overlapgebieden van Harskamp-Wekerom, Ravenstein, Uddel en Nieuwpoort weggenomen. In Wekerom, Ravenstein, Uddel en Groot-Ammers wordt de Coop winkel verkocht.
116. Door de verkoop van de winkel op het Waddeneiland Vlieland, wordt de overlap binnen het overlapgebied op Vlieland weggenomen. Op Vlieland wordt de enige Coop winkel verkocht.
117. Voor Terborg heeft de ACM vastgesteld dat de mogelijke lokale markt de woonplaats Terborg is of de (nagenoeg) aan elkaar vastgegroeide plaatsen Terborg, Gaanderen en Silvolde. In Terborg wordt de overlap weggenomen nu de enige Coop wordt verkocht. Voor de mogelijke lokale markt Terborg-Gaanderen-Silvolde daalt het marktaandeel van partijen als gevolg van de verkoop van de Coop winkel in Terborg naar circa [40-50]% op basis van vvo en [45-65]% op basis van omzet. De ACM acht het aannemelijk dat dit marktaandeel, hoewel op basis van omzet meer dan [45-65]%, na de verkoop in voldoende mate gerelativeerd wordt door de volgende factoren. Van de zes winkels in Terborg-Gaanderen-Silvolde zijn er na de concentratie drie in handen van partijen. Naast de winkels van partijen zijn er een Lidl en een Aldi. Als gevolg van de verkoop komt daar centraal gelegen nog een alternatief voor de winkels van partijen bij. Gelet op het aantal winkels van concurrenten op deze mogelijke lokale markt en de geografische ligging van de winkels acht de ACM het aannemelijk dat de winkels van partijen in Terborg-Gaanderen-Silvolde na de verkoop voldoende zullen worden gedisciplineerd door de winkels van concurrenten.

6.4.2 Het voorstel is uitvoerbaar en handhaafbaar

118. Het remedievoorstel neemt niet alleen de in dit besluit geconstateerde mogelijke mededingingsbezwaren weg, maar is ook uitvoerbaar. Dat wil zeggen dat het remedievoorstel voldoende zekerheid geeft over de uitvoering door partijen van de remedies in de praktijk en dat de uitvoering van deze remedies leidt tot een oplossing van het mogelijke mededingingsprobleem. Het remedievoorstel is daarnaast handhaafbaar omdat dat de toezichtlasten voor de ACM beperkt zijn. De ACM licht dit hieronder toe.
119. De ACM stelt ten eerste vast dat het remedievoorstel rechtens bindend is voor partijen en dat de termijn voor afstoting zo kort mogelijk is. Partijen hebben toegelicht waarom in dit specifieke geval voor franchisenemers een langere afstotingstermijn dan gebruikelijk wordt voorgesteld. Dit heeft (onder meer) te maken met de sinds 2021 geldende wettelijk verplichte bedenktijd voor franchisenemers voor het sluiten van een (nieuwe) franchiseovereenkomst.
120. De ACM stelt ten tweede vast dat partijen zich ertoe verplichten de eigen filialen gedurende de interim-periode onafhankelijk en los van hun eigen onderneming in stand te houden. De franchise-filialen staan al op voldoende afstand van partijen vanwege de aard van de franchiserelatie met de desbetreffende ondernemers. Ook stelt de ACM vast dat de

levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen van de af te stoten supermarkten in het remedievoorstel gewaarborgd zijn. Dit blijkt onder meer uit de verplichtingen van partijen uit het remedievoorstel om ten aanzien van franchisenemers:

- a. De dienstverlening voort te zetten. Dit betreft onder meer de advisering ter zake van bedrijfseconomische, organisatorische en commerciële aangelegenheden die zich bij de bedrijfsuitoefening kunnen voordoen;
- b. Niets te doen of nalaten en geen enkele ontwikkeling te (doen) voortzetten of te gedogen, die de uitvoering van de remedie of de exploitatie door de Koper(s) zou kunnen bemoeilijken of belemmeren of de waarde van de over te dragen supermarkt nadelig zou kunnen beïnvloeden;
- c. Voor zover dat redelijkerwijs tot de taak van Partijen behoort en zij daartoe redelijkerwijs in staat zijn, de vaste activa, de knowhow, de commerciële informatie die vertrouwelijk is of aan intellectuele eigendomsrechten is onderworpen, de klantenbestanden en de technische en commerciële bekwaamheid van de werknemers in stand te houden; en
- d. Voor zover dat redelijkerwijs tot de taak van Partijen behoort en zij daartoe redelijkerwijs in staat zijn, er voor te zorgen dat alle relevante beheers- en administratieve functies worden ingevuld, dat er voldoende kapitaal en krediet is (voor zover dit bedrijfseconomisch verantwoord is), dat het bestaande investeringsniveau op peil wordt gehouden, dat de bestaande service- en kwaliteitsniveaus worden behouden, dat er voor zover mogelijk actief beleid wordt gevoerd om het bestaande personeel te behouden en dat aan alle andere voorwaarden is voldaan die nodig zijn om optimaal te kunnen blijven concurreren.

121. Dat de levensvatbaarheid, de verkoopbaarheid en het concurrentievermogen van de af te stoten eigen filialen in het remedievoorstel gewaarborgd zijn, blijkt ook uit de verplichtingen van partijen uit het remedievoorstel om ten aanzien van eigen filialen:

- a. Niets te doen of nalaten en geen enkele ontwikkeling te (doen) voortzetten of te gedogen, die de uitvoering van de overdracht of de exploitatie door de Koper(s) zou kunnen bemoeilijken of belemmeren of de waarde van de over te dragen supermarkt nadelig zou kunnen beïnvloeden;
- b. De vaste activa, de knowhow, de commerciële informatie die vertrouwelijk is of aan intellectuele eigendomsrechten is onderworpen, de klantenbestanden en de technische en commerciële bekwaamheid van de werknemers in stand te houden;
- c. Er voor te zorgen dat alle relevante beheers- en administratieve functies worden ingevuld, dat er voldoende kapitaal en krediet is (voor zover dit bedrijfseconomisch verantwoord is), dat het bestaande investeringsniveau op peil wordt gehouden en de gedurende de interim-periode noodzakelijke investeringen zullen worden gedaan zodat de business kan blijven functioneren, dat de bestaande service- en kwaliteitsniveaus worden behouden, dat er actief beleid wordt gevoerd om het bestaande personeel te behouden en dat aan alle andere voorwaarden is voldaan die nodig zijn om optimaal te kunnen blijven concurreren;

- d. Het rapporteren door de filiaalmanager van de af te stoten winkel (mede) aan een daarvoor aangestelde specifieke persoon (manager) aangesteld door de monitoring trustee (zoals hieronder gedefinieerd) die actief toezicht houdt op dat de waarde van de af te stoten winkel zoveel mogelijk behouden blijft. De manager zal als taak hebben, onder toezicht van de monitoring trustee, de belangen van de af te stoten winkels veilig te stellen en te waarborgen dat de af te stoten winkels levensvatbaar en concurrentieel blijven.
 - e. De manager zal tijdens de interim-periode waarborgen dat de af te stoten winkel zo veel mogelijk los staat van Partijen en ervoor zorgen dat het personeel van de af te stoten winkel uitsluitend noodzakelijke invloed heeft in enige andere activiteiten van Partijen en vice versa; en
 - f. alle noodzakelijke maatregelen te treffen om te zorgen dat de informatie die Partijen tijdens de interim-periode uitwisselen inzake bedrijfsvertrouwelijke gegevens, knowhow en/of andere commerciële informatie betreffende de af te stoten winkel beperkt blijft tot een kleine groep (waaronder de nieuwe directie en de directeuren Vastgoed Plus en Vastgoed Coop) en uitsluitend wordt uitgewisseld voor zover noodzakelijk, met uitzondering van de informatie die zij nodig hebben om te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen, voor het goed beheer van de bedrijfsvoering en voor de voorbereiding van de afstoting van de filialen.
122. Daarnaast verplichten partijen zich er toe om tot het moment van afstoting zorg te dragen voor de normale wijze van voortzetting van de bedrijfsvoering door de af te stoten supermarkten.
123. De levensvatbaarheid is eveneens in het remedievoorstel gewaarborgd doordat de afstotingen zien op zelfstandig functionerende (autonoom en onafhankelijk van partijen) supermarktvestigingen. Er bestaat voorts voldoende zekerheid bij de ACM over de verkoopbaarheid van de af te stoten supermarkten. De *stand-alone* af te stoten supermarkten zijn in staat om daadwerkelijk, effectief en op duurzame wijze met de nieuwe (uit Plus en Coop gefuseerde) onderneming te concurreren.
124. De ACM stelt ten derde vast dat het remedievoorstel voorziet in de benoeming van een onafhankelijke gevolmachtigde ('trustee') die toeziet op de levensvatbaarheid, het concurrentievermogen en de overdraagbaarheid van alle genoemde supermarkten, en die de belangen van de af te stoten supermarkten zo goed mogelijk zal behartigen. Tijdens de interim-periode ziet de trustee toe op de volledige nakoming van de verplichting van partijen om de af te stoten winkels als onafhankelijke, levensvatbare, verkoopbare en concurrerende winkels in stand te houden. Tevens houdt de trustee toezicht op de voortgang van het afstotingsproces, in het bijzonder de inspanningen van partijen om één of meerdere geschikte koper(s) te vinden, en controleert de trustee of de remedievoorwaarden door partijen worden nageleefd. De trustee zal ook een manager aanstellen die actief toezicht houdt op het behoud van de waarde van de af te stoten eigen filialen. De manager heeft als taak, onder toezicht van de trustee, de belangen van de af te stoten winkels veilig te stellen en te waarborgen dat de af te stoten winkels levensvatbaar en concurrentieel blijven. De manager waarborgt tijdens de interim-periode dat de af te stoten eigen filialen zo veel mogelijk los staan van partijen, (onder meer) door ervoor te zorgen dat het personeel van deze filialen uitsluitend noodzakelijke invloed heeft in enige andere activiteiten van partijen en vice versa en door te zorgen dat alleen de noodzakelijke informatie over de eigen filialen met partijen wordt uitgewisseld. Voor het geval dat partijen er niet in slagen de af te stoten supermarkten binnen de voorgestelde afstotingstermijn over te dragen wordt aan een

onafhankelijke verkooptrustee een volmacht gegeven om de supermarkten alsnog over te dragen. De benoemingen van de trustee, de manager en de verkooptrustee geschieden na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM.

125. Ten vierde is in het remedievoorstel opgenomen dat partijen slechts tot overdracht zullen overgaan nadat de ACM voorgestelde koper(s), de koopovereenkomst(en) en andere overeenkomsten met deze koper(s) voorafgaand schriftelijk heeft goedgekeurd.
126. Verder is het structurele effect van de afstotingen gewaarborgd. Het is partijen niet toegestaan om, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de ACM, binnen tien jaar na overdracht enig direct of indirect economisch belang of enige invloed in de af te stoten supermarkten te verwerven. De koper(s) en eventuele opvolgende kopers kunnen de af te stoten supermarkten niet zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM binnen een periode van een jaar na de overdracht door partijen doorverkopen.
127. Tot slot zal het toezicht op de naleving, met de benoeming van de trustee, manager en verkooptrustee, relatief eenvoudig zijn. De voorwaarden zullen daarmee ook geen aanmerkelijke toezichtslasten tot gevolg hebben.

6.5 Conclusie voorstel van partijen

128. Het remedievoorstel van 16 december 2021 biedt naar het oordeel van de ACM in voldoende mate een oplossing voor de gesignaleerde mededingingsrechtelijke bezwaren op de mogelijke lokale markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten in de woonplaatsen Harmelen, Hollandscheveld, Rolde, Ruurlo, Stolwijk, Terborg en Wehl, in de overlapgebieden Harskamp-Wekerom, Nieuwpoort, Ravenstein en Uddel en op het Waddeneiland Vlieland. Daarnaast is het remedievoorstel uitvoerbaar en handhaafbaar. De verbintenissen uit het remedievoorstel van partijen, zoals bijgevoegd bij dit besluit, zullen derhalve als voorwaarden aan dit besluit worden verbonden.

7 Conclusie

129. Plus en Coop hebben aan de ACM gemeld dat zij van plan zijn om te fuseren.
130. De ACM concludeert dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregeld concentratietoezicht. Zij heeft geen reden om aan te nemen dat deze operatie, onder de voorwaarden zoals beschreven in hoofdstuk 6 van dit besluit, de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren. Daarom stelt de ACM vast dat Plus en Coop geen vergunning nodig hebben voor het tot stand brengen van deze concentratie.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

mr. T.M. Snoep
Bestuursvoorzitter

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar de rechtbank Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam. Dit moet u doen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit aan de bij de concentratie betrokken ondernemingen. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.